COMMENTATIO

DE HERMAPHRODITISMO

CUI

ADIECTAE SUNT NONNULLAE SINGULARES OBSERVATIONES.

COMMENTATIO
DE HERMAPHRODITISMO

CUI

ADIECTAE SUNT NONNULLAE SINGULARES OBSERVATIONES.

AUCTORE

AUG. FRID. GUENTHER,

MEDICINAE ET CHIRURGIAE DOCTORE, MEDICO LEGIONARIO IN REG. POTENT. SAXONIAE EXERCITU, ANATOMIAE ET PHYSIOLOGIAE IN ACADEMIA CHIRURGICO-MEDICA ET SCHOLA VETERINARIA DRESDENSI PROFESSOR, NONNULL. SOCIETAT ERUDIT. SODALI.

CUM ICONIBUS LAPIDI INCISIS.

LIPSIAE

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI.

MDCCCXLVI.

INDEX LIBRORUM

DE HERMAPHRODITISMO AGENTIUM.

Affaitat, *J.* De hermaphroditis. Venet. 1549.

Columbus. De re anatomica. Libr. XV. Venet. 1559. p. 495.

Philologus, *Th.* De microcosmi affectuum maris hermaphroditi miseria. Venet. 1575.

Fleisser. Theses de sexu, sive de natura et ortu, maris, foeminae et hermaphroditi. Witeb. 1608.

Bauhinus. De hermaphroditorum monstrorumque partium natura. Francoforti 1609.

Schenkius, *J. G.* Monstrorum historia memorabilis. Francoforti 1609.

Riolan. Discours sur les hermaphrodites. Paris 1614.

Licetus, *Fortunat.* De Quaesitis per Epistolas Responsorum Tom. II. Utini 1646. p. 302. seq. Cap. LVI. De generatione hominis — — deque homine mulieres implente simul a parturiente. Cap. LVII. De ortu hominis — — deque marito gravido.

Hernandez, *F.* Nov. plant. animal. et mineral. mexican. historia. cum annotat. *Faber*, *Joh.* Romae 1651. Fol. p. 546.

Zacchias, *P.* Quaestiones medico-legales. Libr. VIII. Tit. 1. quaest. 9. §. 1. Francoforti 1657.

De Graaf. De mulierum organis generationi inserv. Lugd. Batav. 1672. p. 18. seq.

Matthieu. Diss. an hermaphroditus utroque sexu potens. Paris. 1659.

Kerkringii Specilegium anat. Amstelodami 1670. p. 32.

Homberg. De excrescentia clitoridis nimia. 1671.
v. Diemerbroek. Isbrand de. Anatomia. Libr. I. c. 25. pag. 151. Acta eruditor. Lips. 1688. p. 228.
Reyher. De hermaphroditis. Arnst. 1688.
Weszpremi. De hermaphrodito observatio. Halae 1689.
Möllerus, Jacobus. Discursus duo philologico-juridici, prior de cornutis, posterior de hermaphroditis. Francoforti. 1692.
Bartholinus. Anatome. Lugd. Batav. 1693.
— Epist. med. III. Epist. 93. 94.
— Histor. anatom. Cent. II. hist. 57.
Paulini. Observationes. Cent. I. obs. 53. p. 67. Lips. 1706.
van Horne. Opuscula anatomico-chirurgica. Lips. 1707. p. 464.
Palfyn, L. Traité des monstres. Leiden. 1708.
Petit, Jean Louis. Observation sur un hermaphrodite. Vide Mémoires de l'Académie des Sciences de Paris. 1720.
Schurigius, Mart. Spermatologia h. e. seminis humani consideratio. Francof. ad Moen. 1720.
Hieronymi Fabricii ab Aquapendente Opera chirurgica. Lugd. Bat. 1723. De hermaphroditis. p. 567.
Alberti. Systema jurisprudentiae medicae. Tom. I., 1725. cap. II. §. 31 seq. p. 50.
Breslauer Sammlung. 1726. I. p. 557.
Schurigius, Mart. Muliebria h. e. partium genitalium muliebrium consideratio. Dresdae et Lipsiae 1729.
Teichmeyer. Institutiones medicinae legalis et forensis. Jenae 1731. Cap. XIV.
Rücker in: Commercium litterar. Norimbergae. 1731. p. 283.
Parsons. A mechanical and critical enquiry into the nature of hermaphrodites. Lond. 1741.
— Philosoph. transact. T. XLI. part. II.
Wolfart, Joan. Aug. Diss. de sodomia vera et spuria hermaphroditi. Francof. ad M. 1742.
Burghard. Gründliche Nachricht von einem Hermaphroditen. Breslau. 1743.
Ruyschius. Adversaria anat. I. in ejusd. Opera omnia. Amstel. Vol. I. 1720. Thes. VIII. Nro. 53.

Ruyschius. Thesaurus anat. VIII. Nro. LIII. in ejusd. Opera omnia Amstel. Vol. II. 1744.

Mertrud. Diss. sur la fameuse Hermaphrodite etc. Paris. 1749. in: Mercur de France. 1750.

a Castro. De mulierum natura. L. III. c. 12. in: Mémoires de l'Académie des Sciences de Paris. 1750.

Suë. Observations sur l'histoire naturelle, sur la physique et sur la peinture. T. I. 1752.

Gautier. Observations sur l'histoire naturelle. Paris. 1752. T. I.

Boerhave. Historia infantis cujus pars inferior monstrosa. Propolit. 1754.

Paula Bedinelli, F. de. Nupera Androgynae perfectae structurae observatio. Pisauri. 1755. vide Commerc. Lips. IV. 709.

Guyot in: Mémoires de l'Académie des Sciences de Paris. 1756.

Ferrein, Antoine. Mémoire sur le véritable sexe de ceux, qu'on appelle hermaphrodites. In: Mém. de l'Acad. des Sc. de Paris. 1757.

Heuermann. Bemerkungen von einigen in Seeland befindlichen Missgeburten, welche man gemeiniglich Zwitter benennet. In ejusd. Vermischte Bemerkungen und Untersuchungen. Bd. II. Kopenhagen 1767.

Katzky. Monstri hermaphroditi historia. Acta medicorum Berolinensium. Dec. I. Vol. IX.

Arnaud. Treatise on hermaphrodites. Lond. 1759. in: Mém. de chirurgie. Vol. I. Lond. et Paris. 1768.

— Anatomisch-chirurgische Abhandlung über die Hermaphroditen. Aus dem Franz. übersetzt. Strassburg. 1777.

Morand. De hermaphroditis. Paris. 1749.

— Description d'un hermaphrodite, M. A. Drouart. In: Mém. de l'Acad. des Sc. de Paris. 1750. p. 165.

Delius. Fränkische Sammlung. B. VIII. 1765.

Haller, Alb. v. Num dentur hermaphroditi. In: Commentariis soc. reg. Gottingensis. Tom. I. 1779.

— Opera minora. Tom. II. p. 29.

— Elementa physiologiae. Vol. VII. pars II. Bernae. 1765.

— Vorlesungen über die gerichtliche Arzneiwissenschaft I. Bern. 1782. p. 208.

Vermell. Réflexions sur les hermaphrodites. Lyon. 1765.

Maret. Description de hermaphrodites. In: Mém. de l'Acad. de Dijon. Vol. II. p. 157. Dijon et Paris. 1772.

— In Richter's Chir. Bibliothek. Bd. IV. p. 140.

Garçon et fille hermaphrodites. Paris. 1772. Commerc. Lipsiens. Vol. XX. p. 632.

Hill de Hillsborough. praes. J. Th. Klinkosch. De utero deficiente. Prag. 1777.

Engel, H. Th. De utero deficiente. Regiom. 1778.

Hunter, J. Account of a Freemartin. In: Philos. Transact. 1779.

— Observations on different parts of the animal oeconomy. Lond. 1792.

Hochstetter. Im medicinischen Wochenblatte. 1780. Nro. 29.

Müller, J. F. Genitalium sexus sequioris, ovi, nutritionis foetus atque nexus inter placentam et uterum brevis historia. Jen. 1782.

Gentilli, Giovanni. Relazione d'un individuo della specie umana fino all' éta di 13 anni credato femina. Fiorenze. 1782.

Metzger. Eine fehlende Gebärmutter. In dessen vermischten med. Schriften. Königsberg. 1782.

Saviard. Recueil d'observations chirurgicales. Paris. 1784.

Plenk. Elementa medicinae et chirurgiae forensis. Viennae. Edit. II. 1786.

Seiler, Burkh. Wilh. Observationes nonnullae de testiculorum descensu et partium genitalium anomaliis. Lips. 1787.

Brand, Thom. The Case of a boy had been mistaken for a girl. Lond. 1787.

Cheselden. Anatomie des menschlichen Körpers. Aus dem Engl. v. Wolf. Mit 40 Kpftfln. Göttingen. 1790.

Borkhausen. Beschreibung eines merkwürdigen Schafzwitters. Rheinisches Magazin zur Erweiterung der Naturkunde. Giessen. 1793. Bd. I.

Loder. In: Richter's Chirurgische Bibliothek. Vol. III. p. 242.

Baillie. Anatomie des krankhaften Baues von einigen der wichtigsten Theile des menschlichen Körpers. Aus dem Engl. von Sömmerring. Berlin. 1794. p. 232, 238, 240.

Osiander. Ueber die Geschlechtsverwechselung neugeborner Kinder.

In: Denkwürdigkeiten für die Heilkunde und Geburtshülfe. Bd. II. 1795. p. 462.

Osiander. Neue Denkwürdigkeiten etc. Bd. 1. 1797. p. 268.

Home, *Ev.* Dissection of an hermaphrodite dog and observat. on hermaphrodites. In: Philosophic. Transact. 1795.

— On animals preternaturally formed. Lect. on comparative Anatomy. Vol. III. Lond. 1823.

— Ueber Zwitter. In: Roose's Beiträge zur öffentlichen und gerichtlichen Arzneikunde. 2. Stück. 1802.

Wrisberg. Commentatio de singulari genitalium deformatione in puero hermaphroditum mentiente cum quibusdam observationibus de hermaphroditis. Cum tab. II. Gotting. 1796.

Caillot, *R.* Observations sur deux formations vicieuses des organes de la génération de la femme. In: Mém. de la soc. méd. d'émulation. à Paris année II. pour l'an VI. de la républ. p. 470.

Moreau, *J. L.* Quelques considérations sur l'hermaphroditisme, suivi d'un extrait d'un observation du citoyen Giraud sur une conformation monstreuse des parties sexuelles. Vide Mém. de la soc. méd. d'émulation. année I. pour l'an V. de la républ. p. 243.

Pinel, *Philipe.* Observations sur les vices originaires de conformation des parties génitales de l'homme et sur le charactère apparent ou réel des hermaphrodites. Vide Mém. de la soc. méd. d'émulation. année IV. pour l'an VIII. de la républ. p. 324.

Sonderbare Naturbegebenheit. In: Stark's Neues Archiv für Geburtshülfe, Frauenzimmerkrankheiten. Bd. I. Stück 2. 1798.

Tode. Beitrag zur Geschichte der Hermaphroditen. In: Med. chir. Journal. Bd. III. Hft. 4. Kopenhagen. 1795. p. 423.

Itard de Riez. Observation d'un jeune homme sans testicules. In: Mém. de la soc. méd. d'émul. année III. pour l'an VII. de la républ. p. 293.

Portal. Anatomie médicale. T. V. p. 471.

Rossi. Sistens foetus monstrosi Holmiae nati descriptionem et delineationem. Jenae. 1800.

Stark. Kurze Beschreibung eines sogenannten Hermaphroditen. In ejusd. Neues Archiv für Geburtshülfe Bd. II. Stück 1. 1801.

Mursinna. Von einer besondern Naturbegebenheit. In ejusd. Journal für Chirurgie, Arzneikunde etc. Bd. I. 1801. p. 555.

Monorchis, E. A. Von dem neuangekommenen Hermaphroditen in der Charité zu Berlin. Berlin. 1801. (Derrier.)

Malacarne in: Mem. della societ. italica. Vol. IX. 1802.

Martens in: Kritische Jahrbücher zur Verbreitung der neuesten Entdeckungen in der Geburtshülfe. Bd. I. 1801.

— Beschreibung und Abbildung einer sonderbaren Missgestaltung der Geschlechtstheile von *M. Derrier.* Lpzg. 1802.

Rottenberger in: Isenflamm's und Rosenmüller's Beiträge zur Anatomie. Bd. II. Stück 1. 1801.

Schaefer in: Augustin. die neuesten Entdeckungen und Erläuterungen aus der Arzneikunde. 4. Jahrg. 1804.

Ehrhardt, G. v. in ejusd. Sammlungen von Beobachtungen und Aufsätzen über Gegenstände aus der Arzneikunde etc. Bd. I. Hft. II. Nürnberg. 1803.

Schweickhard. Geschichte eines lange Zeit für einen Hermaphroditen gehaltenen wahren Mannes. In: Hufeland's Journal der praktischen Arzneikunde. Bd. XVII. Berlin. 1803.

Troxler. Ueber Hermaphrodite. In ejusd. Versuche in der organischen Physik. Nro. 6. Jena. 1804.

Schrell in: Schenk und Rollet medicinisch-chirurgisches praktisches Archiv. Wien. 1804.

Voigtel. Handbuch der patholog. Anatomie. Bd. III. Halle. 1805. p. 364 seq.

Ackermann. Infantis androgyni historia et iconographia. C. tab. aen. Fol. Jenae. 1805.

— in: Allgemeine medicinische Annalen. Altenburg. 1805.

Schubert. Vom Unterschiede beider Geschlechter. In ejusd. Ahndungen einer allg. Geschichte des Lebens. Bd. I. Leipz. 1806.

Hendy in: Medical repository. No. 45. 1807.

Walther. Physiologie des Menschen. Bd. II. Landshut. 1808. p. 373 seq.

Plouquet. Literatura medica digesta. Stuttgart. 1808. I. p. 299. Art. Clitoris magna.

Schneider. Der Hermaphroditismus in gerichtlich-medicinischer Hinsicht. In: Kopp Jahrbücher der Staatsarzneikunde. Bd. II. 1809. p. 139.

Saumié. Description des parties génitales d'un enfant mâle, ayant l'apparence d'un hermaphrodite. In: Bulletin de la faculté de médecine à Paris. T. II. No. 4. 1810.

Leigh in: Auserwählte anatomische pathologische Abhandlungen. Aus dem Engl. Leipz. 1810. No. 3.

Mahon. Médecine legale et police médicale. Tom. I. Paris. 1811. Hermaphrodites. p. 90.

Wolfart in: Asklepiäion. 1811. No. 3.

Mascagni. Histoire anatomique d'un taureau hermaphrodite, extrait par Raikem. In: Recueil des mémoires de l'Acad. italienne. Bulletin de la faculté de médecine à Paris. No. 4. 1811. p. 76. (Ubique paene, in voluminis indice adeo p. 176. pro p. 76 legitur.)

Bock in: Horn's Archiv für medicinische Erfahrung. Neue Folge. Bd. I. 1811.

Meckel. Ueber die Zwitterbildungen. In: Reil und Autenrieth. Archiv für Physiologie. Bd. XI. Halle. 1812. p. 263.

— Handbuch der pathologischen Anatomie. Bd. I. Leipz. 1812. p. 655 seq.

— De duplicitate monstrosa c. tab. aen. VIII. Halae et Berol. 1815.

— System der vergleichenden Anatomie. Bd. I. Halle. 1821. p. 440.

— Manuel d'Anatomie générale. Bd. III.

Celsius, *Jac.* Ueber Entstehung und Verhütung der Missgeburten, für Eheleute. Hadamar. 1812.

Sixtus. De divisione genitalium, singulari penis bifidi observatione illustrata. Würzeb. 1813.

Burdach. Die Metamorphose der Geschlechter. In ejusd. Anatomische Untersuchungen, bezogen auf Naturwissenschaft und Heilkunst. Hft. 1. Leipz. 1814.

— Hermaphroditismus. In ejusd. Die Physiologie als Erfahrungswissenschaft. Bd. I. Leipz. 1835. p. 229.

Worbe. Observation sur un hypospadias etc. et Observation sur un individu réputé du sexe féminin et rendu à l'état viril. In: Bulletin de la faculté de méd. de Paris. 1815. No. 5 et 10. sive Vol. IV. p. 364. et p. 479.

— Journal de médecine, chirurgie et pharmacie. 1815. Juni. 1816. Janv. et Févr.

Béclard. Description d'un individu dont le sexe a quelque chose d'équivoque. In: Bulletin de la faculté de méd. de Paris. 1815. No. 2. sive Vol. IV. p. 273. Hufeland's Journal der prakt. Arzneikunde. Bd. XXXXVII. Decbr. 1821.

Steglehner. De hermaphroditorum natura. Bamberg. 1816.

Jacobi. Diss. de mammalibus hermaphroditis altero latere in sexum contrarium vergentibus. Berolini. 1818.

Schneider u. *v. Sömmerring.* Beschreibung eines sehr merkwürdigen Hypospadiäus. In: Kopp Jahrbuch der Staatsarzneikunde. Jahrgang X. Frankf. a. M. 1817. p. 134.

Trinchera, Steph. Memoria sopra un caso di apparente ermaphrodito. Neap. 1817.

Marc. Tract. Hermaphrodite. In: Dictionnaire des sciences médicales. Tom. XXI. Paris. 1817. Idem in: Dictionnaire des sciences méd. Tom. VII. Bruxelles. 1829.

— in Meissner und Schmidt. Encyklopädie der medicinischen Wissenschaften. Bd. VI. Leipz. 1831.

Virey. Hermaphrodite ou Androgyne. In: Nouveau Diction. d'histoire naturelle. Paris. 1817.

Kluge in: Hufeland's Journal der prakt. Arzneik. Bd. XXXVII. 1817.

Bernt. Beiträge zur gerichtl. Arzneikunde. Bd. I. Wien. 1818.

Pietsch. Gedanken von den Zwittern. Hamburgisches Magazin. Bd. III. Berlin. 1818.

Henning. Geschichte eines monströs an den Geschlechtstheilen gebornen Mädchens. In Hufeland's Journal der prakt. Arzneikunde. Bd. XLII. Berlin. 1819.

Lavrence. Tract: „Generation". In: Ree's Cyclopaedia. Vol. XVI. Lond. 1819.

Naegele. Beschreibung eines Falles von Zwitterbildung bei einem Zwillingspaare. In: Meckel deutsches Archiv für Physiologie. Bd. V. Halle. 1819. p. 136.

Germar. Beitrag zur Geschichte der Hermaphroditen unter den Insecten. ibid. p. 365.

Wetherhead, G. H. The London medical and physical Journal. Vol. XLII. 1819.

Feiler, Joh. Ueber angeborne menschliche Missbildungen im Allge-

meinen und Hermaphroditen insbesondere. Mit 2 Kpftfln. Landshut. 1820.

Mayer, B. Salzburger medicinische Zeitung. Bd. IV. 1820.

Choulant. Allgemeine medicinische Annalen des 19. Jahrhunderts. Altenburg. 1820. p. 1483.

Schmidt. Beschreibung eines weiblichen Hermaphroditen. In Hufeland's Journal der prakt. Arzneikunde. Bd. XLVI. 1821.

Masius. Handbuch der gerichtlichen Arzneiwissenschaft. Bd. I. Stendal. 1821.

Krügelstein. Promptuarium med. forense. Bd. I. 1822. p. 431.

Weber in: Rust's Magazin für die gesammte Heilkunde. Bd. XIV. Heft 3. Berlin. 1823.

Schallgruber. Abhandlungen aus dem Fache der Gerichtsarzneikunde. Grätz. 1823.

Pierquin. Réflexions sur un cas d'hermaphrodite et d'hypospadias. Montpellier. 1823.

Hesselbach in: Salzburger med. Zeitung. Bd. II. 1808. Beschreibung der pathol. Präparate zu Würzburg. Giessen. 1824. p. 221 et 222.

— et Fridreich Beiträge zur Natur- und Heilkunde. Nürnberg. Bd. I. 1825.

Otto, Adolph Wilhelm. Ein männlicher Hermaphrodit, der in drei Ehen als Frau gedient hat, und ein weiblicher Hermaphrodit. In ejusd. Neue seltene Beobachtungen. Berlin. 1824.

— Neues Verzeichniss der anatomischen Sammlung zu Breslau. Breslau. 1838. p. 138.

— Monstrorum sexcentorum descriptio anatomica. Vratislaviae. 1841.

Schlumpf in: Archiv für Thierheilkunde. Bd. II. Heft 3. Zürich. 1824.

Beck, Theod. Romeyn. Elements of medical jurisprudence. Second edit. Lond. 1825. Editio tertia a. 1836.

Lippi. Dissert. Anatomico-Zootomico-Fisiologiche etc. Firenze. 1826.

Dugès. Sur l'hermaphroditisme. In Ephémérides méd. de Montpellier. 1827.

Gimelle. Rapport sur une observation de Mr. Toussaint. Nouvelle Biblioth. méd. Tom. III. a. 1827.

Rullier. Observation d'un hermaphrodite. Revue méd. française et étrangère. 1827. Févr.

— Nouvelle bibliothèque méd. Tom. III. 1827.

— Beobachtung eines scheinbaren Hermaphroditen. In: Heusinger's Zeitschrift für die organische Physik. Bd. I. Eisenach. 1827.

Lecoq. Journal pratique de méd. vétérinaire. Févr. 1827.

— Heusinger's Zeitschrift für die organische Physik. Bd. I. Eisenach. 1827.

Hervey. Nouvelle Bibliothèque méd. Tom. I. 1828.

Rudolphi. Beschreibung einer seltnen menschlichen Zwitterbildung. In: Abhandlungen der königl. Akademie der Wissenschaften zu Berlin aus dem Jahre 1825. Berlin. 1828.

— Froriep's Notizen. Bd. X. No. 7. Weimar. 1825.

Schumacher. Descriptio Musei anthropologici universitat. Hafniensis. Hafniae. 1828.

Müller, Joh. Bildungsgeschichte der Genitalien. Düsseldorf. 1830.

Trümpy in: Froriep's Notizen 1830. No. 634. p. 287.

Thouvenin in: Broussais Annales de la médecine physiologique. Paris. 1830.

Ryan. The London medical and surgical Journal. Vol. V. 1830.

Knox. Outline of a theory of hermaphrodisme. In: Brewster Edinbourgh Journal of Science. Vol. II. Edinb. 1830.

— Froriep's Notizen. Bd. XXIX. No. 22. 1831.

Mayer, Aug. Frz. Joh. Carl. Decas hermaphroditorum. In: Icones select. praeparator. musei anat. universitatis Frederico-Wilhel.-Rhenanae, quae Bonnae floret. Cum VI. tab. Bonnae. 1831.

— in Journal für Chirurgie und Augenheilkunde. Bd. VII. Heft 3. Bd. VIII. Heft 2.

— Froriep's Notizen. Bd. XXVIII. No. 5. 1830. Bd. XLV. No. 5. 1835. Bd. XLVI. No. 6. 1835.

Gurlt. Lehrbuch der pathologischen Anatomie der Haussäugethiere. Bd. II. Berlin. 1832. p. 183.

Gendrin in: F. J. Behrend und K. F. W. Mudenhawer Neueste Journalistik des Auslandes. Berlin. 1832.

Colson, A. In: Nouvelle bibliothèque méd. 1830.

Bouillaud, J. Exposition raisonnée d'un cas de nouvelle et singulière variété d'hermaphrodisme chez l'homme. Paris. 1833.

Beatty. Doubtful sex. in Cyclopaedia of Practical Medicine. Lond. 1833.

Czermak in: Meissner's Forschungen des neunzehnten Jahrhunderts. Bd. VI. Leipz. 1833. p. 72.

Froriep in: Casper's Wochenschrift. 1833. No. 3.

— in Froriep's Notizen. Bd. XXXVI. No. 9. 1833. — Bd. XLVI. No. 6. 1835.

Tortual. Zur Lehre von den Zwitterbildungen. Med. Ztg. d. Vereins f. Heilk. in Preussen. Berlin. 1834. No. 25—30.

Henke. Untersuchungen über Hermaphroditen und Hypospadiäen. In ejusd. Lehrbuch der gerichtlichen Medicin. Berlin. 1835.

Fronmüller. Beschreibung eines als Mädchen erzogenen männlichen Zwitters. Zeitschrift für die Staatsarzneikunde. Bd. XXVII. 1834. p. 205.

Eschricht. Aeussere männliche mit innern weiblichen Genitalien bei einem menschlichen Fötus. J. Müller's Archiv. 1836. p. 139.

Matthyssens. Précis élémentaire de méd. légale. Bd. I. Anvers. 1837. p. 57.

Geoffroy Saint-Hilaire. Histoire des anomalies de l'organisation. Tom. II. Bruxelles. 1837. p. 23.

— Froriep's Notizen. Bd. XXXVII. 1833.

Barry. On the Unity of Structure in the Animal Kingdom. In Jamieson Edinb. New Philosoph. Journal. 1837.

Simpson. Hermaphroditism. In: The Cyclopaedia of anatomy and physiology. Vol. II. 1839.

Schmalz. Zwitter. Vide: Siebenhaar. Encyklopädisches Handbuch der gerichtlichen Arzneikunde. Bd. II. 1840. p. 880.

Hyrtl. Eine unpaarige Höhle der Geschlechtsorgane nebst Mangel der Samenbläschen im Manne. Oesterreichische medicinische Wochenschrift. 1841. No. 45. p. 1057.

v. Ammon. Hermaphroditismus. Die angebornen chirurgischen Krankheiten des Menschen. Tab. XX. Berlin. 1842.

Paulus. Beitrag zur Transposition der Organe. Oesterr. med. Wochenschrift. 1842. No. 47. p. 1166.

Berthold. Ueber seitliche Zwitterbildung beim Menschen beobachtet. Göttingen. 1844. — Abhandlungen der königl. Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen. Bd. II.

Otto (in Kopenhagen) in: Oppenheim Zeitschrift für die gesammte Medicin. Bd. XXVIII. Hft. 2. 1845.

Cotto, *Carlo*. Einige Ideen über den Hermaphroditismus. Froriep's Neue Notizen. Bd. XXXII. 1844. No. 699.

Tarozzi. Ein Fall von Hermaphroditismus. Froriep's Neue Notizen. Bd. XXXII. 1844. No. 703.

Jagemann. Beschreibung einer merkwürdigen Zwitterbildung. Vide Neue Zeitschrift für Geburtskunde von Busch, d'Outrepont, Rietgen, Siebold. Bd. XVII. 1845. Hft. 1. p. 15.

Wimmer. Ueber die Nothwendigkeit der Hinzuziehung des Gerichtsarztes bei der Entscheidung über zweifelhafte Geschlechtsbildung. Vide: Siebenhaar. Magazin für die Staatsarzneikunde. Bd. IV. Hft. 1. 1845. p. 60.

Meckel, *H*. Ueber den Geschlechtsapparat einiger hermaphroditischer Thiere. In: I. Müller's Archiv für Anatomie und Physiologie. 1844. p. 473.

CAP. I.

DE HERMAPHRODITISMO IN UNIVERSUM.

Hermaphroditismus, *Hermaphrodismus*, *Hermaphrodisia*, *Forma androgyna*, Zwitterbildung, est conjunctio proprietatum utriusque generis, virilis et foeminini, in uno individuo conspicua; *Hermaphroditus* igitur homo vel animal est, in cujus corpore dotes utrique sexui propriae inter se conjunctae et mixtae observare licet.

Vox *hermaphroditus* a mythis Graecorum originem ducit. Hermaphroditum nimirum Mercurii, qui a Graecis Ἑρμῆς vocabatur et Veneris, Ἀφροδίτης, filium aquis utentem Nympha Salmacis cum in fonte vix retineret, haud frustra Deos his adiit precibus, ut nulla ipsam dies ab illo, nec illum seducat ab ipsa, unde factum est, ut Diis voto annuentibus utriusque corpora confluerent hominemque utriusque sexus compotem formarent.

Nec duo sunt, et forma duplex, nec foemina dici,
Nec puer ut possint, neutrumque et utrumque videntur [1]).

---

1) Ovid. Metamorph. libr. IV. fab. XII. v. 355—388.

Hermaphroditismus in permultis plantis infimisque animalium familiis perfectus et normalis, in superioribus autem imperfectus et abnormis reperitur. Hermaphrodisia normalis in animantibus duplicis generis est; aut enim 1) individuum utriusque sexus partibus instructum se ipsum foecundat ita, ut ad producendam prolem non nisi uno parente natura opus habeat, aut 2) individuum quamquam et ipsum utriusque generis dotibus praeditum, sibimet tamen coire propter partium situm nequit, ergo duo parentes ad procreandos pullos necessarii sunt, quorum tamen alter alterum implet. Ad primam classem, cujus cives inter se aequales sunt, pertinent animalia rodifera, Holothuria Cirrhopoda, Anodonta, Ascidia, nonnulla Gasteropoda, in quibus omnibus organa generationis virilia, testes scilicet, nondum satis distincte definita sunt. Prope partes generationis foemineas organa quidem inveniuntur, quae testium rudimenta habentur, quarum tamen actio et finis adhuc latet. In alterius generis animalium familiis partes genitales viriles et muliebres satis efformatae, a se invicem separatae et distinctae inveniuntur, quamquam in Planariis et in nonnullis Molluscis ovarii et testis ductus excretorii ad unum commune cavum tendunt nec verus coitus ad ovorum foecundationem videtur necessarius esse, nam ova ex ovario ad vas deferens testis descen-

dentia ibi implentur. Ubi tamen partes genitales majore intervallo a se invicem remotae sunt, ad ovorum foecundationem verus coitus locum habere videtur, ut in Trematodibus et Cirrhopodibus. Lymnaei auricularis individua, teste a Baer, modo invicem sese copulare, modo ipsa se singula foecundare videntur. In nonnullis Entozois, nec non in Annulatorum generibus quibusdam, exempl. gr. in lumbrico terrestri, hirudine medicinali etc., ex Gasteropodibus in Helice et Limace foecundatio mutua duorum animalium obvenire videtur, ita ut utrumque animal simul viri et foeminae officiis fungatur. In Cephalopodibus generationis organa ad diversa quidem individua distributa sunt, coitus tamen ab iis non perficitur, sed ova extra corpora parentum semine virili insperguntur et foecundantur. In Crustaceis singulum quodque individuum virilibus et foemininis organis generationi inservientibus instructum est, foecundatio ovorum tamen eadem, qua in antecedentibus illis ratione perfici videtur. In Insectis omnibus genera non solum perfecte separata sunt, sed tota etiam viri forma a foeminae valde discrepat. Hermaphroditi, si qui inter illa observantur, semper praeter naturam formati deprehenduntur, namque diversi sexus signa modo ad latera modo ad anteriores vel posteriores corporis partes distributa sunt.

Quod ad animalia vertebrata attinet, forma androgyna in iis rarior eaque semper abnormis et imperfecta apparet. In piscium et amphibiorum generibus hermaphroditi observati sunt adhuc rarissimi, vixque frequentius inter avium familias, quoniam earum genitalia non nisi in uno latere explicantur. Quod denique animalia mammalia formam androgynam frequentius nobis exhibuerunt, id forsan inde factum, quod hanc animalium classem saepius disquirere solemus quam aliorum.

CAP. II.

HISTORICA NONNULLA.

Romani hermaphroditos humanos utrumque sexum participantes inter populos ab ipsis remotos parumque sibi cognitos saepius obvenire credebant, inter ipsos interdum natos primis reipublicae temporibus in prodigiis habebant, interdum occidebant, in desertam insulam ejiciebant aut alio modo e medio removebant, serius tamen, Plinii tempore, in

deliciis habebant [1]). Aevo dicto medio hermaphroditos perfectos utroque genitalia omnibus numeris absoluta habentes et maris et foeminae munera potenter obeuntes existere non minus creditum est. Exempla huc pertinentia apud Columbium, Bauhinum, Schenkium, Licetum, Schurigium aliosque scriptores legere licet. Teichmeyerus rectius jam de hác re dijudicans utriusque sexus partes in uno homine inveniri negat. Mattheus et Sanzius [2]) duos hermaphroditos commemorant, qui invicem matrimonium contraxerant et promiscue Veneris usu eodem tempore ambo in utero gestantes inventi fuerunt. — Non solum autem hermaphroditos veros illo tempore crediderunt, sed etiam, ut Romani antiqui, mirabilem sexus mutationem statuerunt. Pubertatis tempore puellas non raro in pueros muta-

---

1) Plin. nat. hist. lib. VII. c. II. Supra Nasamonas confinesque illis Machlyas, Androgynos esse utriusque naturae, inter se invicem coeuntes, Calliphanes tradit. Aristoteles adjicit dextram mammam iis virilem, laevam muliebrem esse. — c. III. Gignuntur et utriusque sexus, quos Hermaphroditos vocamus, olim Androgynos vocatos et in prodigiis habitos, nunc vero in deliciis. — c. IV. Ex foeminis mutari in mares, non est fabulosum. Invenimus in annalibus — — puerum factum ex virgine sub parentibus jussuque Aruspicum deportatum in insulam desertam. — — Ipse in Africa vidi mutatum in marem nuptiarum die L. Cossicium civem Thysdritanum.

2) Moellerus, De cornutis et hermaphr. p. 157.

tas esse dicunt. Kerkringius [1]) tale se exemplar vidisse affirmat. Puella scilicet antea ad normam formata pleuritide superata in pubis regione vehementes dolores sensit, partes sensim tumentes tamen non puerum, ut Kerkringius exspectasse videtur, sed penem produxerunt perfectum perforatumque, quid quod testiculi etiam apparuerunt. Urina non minus commode via antea solita, quam parte recenter adnata profluxit. Cui narrationi sine dubio plures observationis errores insunt; puellam enim de qua loquitur, hypospadiaeum fuisse opinari debemus, cujus membrum virile tumebat, crescebat et cujus testes adhuc in abdomine latentes nunc in scrotum descendebant. —

Illo aevo tanta fuit hoc in genere superstitio, ut anno 1601 Senatus urbis Montivilliers civem hypospadiaeum ad supplicium et cadaveris combustionem condemnaret, postquam Scoti jam prius ancillam androgynam vivam in terra condiderant [2]). Saeculo XVIII. post diligentiora anatomica studia miracula hermaphroditorum utriusque sexus compotum non nisi in laicorum capitibus resistere potuerunt. Ruyschius [3]) acriter hanc superstitiosam

---

1) Kerkringius l. c.

2) Arnaud, p. 55 et 63.

3) Ruyschius, Thesaurus VIII. No. 53. Adversaria Dec. I. p. 22.

opinionem depugnat et omnes hermaphroditos mulieres, quarum clitoris nimis magna virile membrum mentiatur, habere propensus est. Quum tamen accuratiores disquisitiones observationesque nec satis numerosae neque inter se jam comparatae essent, quisque naturae observator ex iis, quae ipse suis oculis inspexerat, propriam theoriam construxit, quo factum est, ut nonnulli viri docti omnes hermaphroditos quos dicunt, aut foeminas justo majore clitoride instructas (*Parsons* [1]), aut viros partibus genitalibus male formatis praeditos haberent. *Osiander* [2]) omnem formam androgynam partium virilium fissuram praeternaturalem esse demonstrare tentavit, cujus quidem fissurae quinque gradus distinguit: 1) raphe fissa, scrotum bifidum; 2) raphe scroti et penis fissa, corpus cavernosum urethrae sulciforme; 3) fissura scroti profundior, ita ut sinus vaginae non dissimilis formetur; 4) membrum virile fissum reflexum, tegumentis abdominis annexum, neque virga, neque scrotum, ita ut urina ex apertura quadam infra Veneris montem sita profluat; 5) non solum partes genitales externae sed etiam ossium pubis symphysis et vesica urinaria divisae et apertae. *Portal* [3]) et *Voigte-*

1) Parsons l. c.

2) Osiander, Neue Denkwürdigkeiten II. p. 264.

3) Portal. l. in indice cit.

lius [1]) rem jam melius intelligentes hermaphroditos aut pro viris scroti fissura affectis aut pro foeminis magna clitoride instructis habent. *Waltherus* [2]) numerosis embryonum disquisitionibus partium genitalium evolutionem bene edoctus formam androgynam ex evolutione impedita declarat et pro sexus defectu potius quam pro utriusque sexus conjunctione accipit, cujus quidem deformationis tres gradus distinguit: 1) penis non perforatus, scrotum bifidum aut clitoris nimis aucta; 2) penis satis magnus non perforatus inter scrotum bifidum, aut clitoris justo major, peniformis inter labia majora. Introitus ad sinum vaginae similem, vix tamen digitum minimum recipientem, in conspectum venit, in cujus pariete superiore urethrae apertura apparet. Post mortem aut uterus cum tubis aut testes cum vasculis deferentibus in abdomine reconditi inveniuntur. Tales homines viventes magis ex totius corporis habitu quam ex genitalium externorum structura dijudicari debent. 3) Non solum externae sed etiam internae generationis organa formam androgynam exhibent. — *Meckelius* (*Ioa. Fr.*) splendidissimum lumen circa monstrorum genesin et naturam fundens etiam hermaphroditorum ortum

---

1) Voigtel, Handbuch der pathol. Anat. III. p 366.

2) Walther l. in ind. cit.

clarius exposuit, ex embryonum evolutionis progressu omnes formas androgynas explicari posse demonstrans. Alter sexus ab altero secundum Meckelium non adeo discrepat, ut propriis organis et partibus instructus sit, sed omnes singulae partes utrique sexui communes sunt, attamen partes corporis in alio sexu aliae magis evolutae et ad perfectiorem functionem aptae sunt; neque aliter se habent genitalia. — Singulae apparatus generationi inservientis partes eandem formam, quae mensibus primis normalis et naturalis est, retinent, volumen tantum augent, crescunt. In adultis jam ovaria et testes, uterus et glandula prostata cum vesiculis seminalibus, pudenda externa et scrotum, clitoris et membrum virile formam analogicam ostendunt. In embryonibus junioribus partes genitales utriusque sexus non solum formas analogicas et inter se comparabiles, sed simillimas habent; si ergo unus vel alter sexus in priori partium evolutionis gradu remanserit, incertitudo quaedam generis partiumque genitalium similitudo oritur i. e. forma androgyna, quae tamen non solum ex impedita genitalium evolutione sed simul ex totius corporis mutatione demonstrari debet. Cujus generis dubii primum vestigium ibi apparet, ubi cum unius generis partibus genitalibus forma corporis alterius generis invenitur, e. g. in viraginibus.

Ad summum gradum haec generum ratio incerta ibi ascendit, ubi singulae genitalium partes ad diversum typum expeditae observantur, e. g. ubi genitalia interna ad sexum muliebrem, externa ad virilem spectant, quum nimirum clitoris nimis grandis, ovaria per canalem inguinalem demissa et labia majora coalita, uterus ejusque ligamenta conjuncta observantur; aut ubi in partibus externis forma muliebris, in internis mascula praevalere videtur, quod in iis hominibus observare licet, quibus scrotum est bifidum, saccus coecus vaginae instar ascendens, penis autem perexiguus in ejusque radicis facie inferiore meatus urinarius aperitur, testes in abdomine reconditi, vasa deferentia in vesiculas seminales, uteri formam mentientes abeunt.

Voigtelius non nisi genitalia respiciens omnes hermaphroditos viros scroto bifido aut mulieres magna clitoride instructas habet.

Quamvis ergo *Waltherus* et *Meckelius* quae inter formam androgynam et normalem ratio esset, optime jam demonstraverant, *Feilerus* tamen denuo genera ad hermaphrodisiam formandam passim conciliari omnino negavit omnesque hermaphroditos viros scroto fisso praeditos arbitratus est, cui *Beckius* assentitur. Quae tamen sententia quam sit absurda et contra naturam egregie vir inter medicos maxime insignis *Choulantius* ostendit. —

Propter externam similitudinem, quae est inter genitalia embryonum juniorum et foeminarum adultarum, plures physiologi omnes infantes ab initio generis muliebris esse, serius tamen in sexum virilem verti, crediderunt (*Tiedemannus*), quam opinionem *Ioa. Müllerus* et *Hesselbachius* oppugnaverunt, embryones primis mensibus omni sexu carere itaque neutrius esse seriusque demum ad alterutrum verti demonstrantes. *Ioa. Müllerus* de hac nostra re non minus quam de rebus physiologicis omnibus in partibus meritus formas androgynas in tres classes redegit: 1) partes genitales externae non satis distincte formatae sed dubiae, internae tamen perfectiores atque aut viriles sunt aut muliebres; 2) genitalia interna ex parte duplicata, externa dubia; 3) hermaphroditismus lateralis. — Aliam illis ferme oppositam theoriam *Knoxius* protulit: hermaphrodisia nempe ex hujus viri opinione non e typo formativo ab initio utrique sexui communi et serius demum in alterutram formam sexualem abeunte, sed ex typo jam primarie androgyno oritur; nempe ab initio quidem vitae embryonalis utriusque generis organorum rudimenta adesse, tamen unius tantum ad perfectam formam explicari, alterius autem perdi, ubi tamen, ut interdum fiat, utriusque sexus rudimenta ad

certum gradum evolvantur, hermaphrodisiam oriri censet.

Geoffroy St. Hilaire in genere de hermaphroditorum natura cum *Meckelio* consentit, in specie tamen divisionem nimis subtilem profert, quae haec est:

I. Classis. Hermaphroditi sine excessu.
- I. Ord. Hermaphr. masculinus.
- II. - foemininus.
- III. - - neuter.
- IV. - - mixtus.
  - a) - - superpositus.
  - b) - - semilateralis.
  - c) - - lateralis.
  - d) - - cruciatus.

II. Classis. Hermaphroditi cum excessu.
- I. Ord. Hermaphr. complicatus masculinus.
- II. - - - foemininus.
- III. - - - bisexualis.

Quam divisionem *Carlo Cotto* quidem vituperat, meliorem tamen ista non proponit.

Illis omnibus quae diximus bene perpensis concedere debemus, theoriam et divisionem hermaphroditorum Meckelianam nunc etiam quam probemus esse dignissimam.

CAP. III.

DE HERMAPHRODITISMO IN HOMINE ET QUADRUPEDIBUS IN SPECIE, EJUSQUE DIVERSIS FORMIS.

Notissimum est et a nemine non agnitum, omnes organismi alicujus partes sicuti non sibi tantum vigent, sed vigentes toti organismo inserviunt, ita non suam ipsarum tantum indolem prodere, sed universi quoque organismi naturam vel characterem quodammodo revelare. Quod quum a nemine negetur, sequitur, etiam genitalia organismi ipsius proprietatem redolere, ita ut e genitalium forma ad totius corporis indolem atque dotes valeat conclusio: ubi enim partes genitales mere et perfecte viriles deprehenduntur, ibi totus organismus, quoad functiones vegetativas, animales et humanas, virilis est et fortis; ubi contra ex toto foemininae, ibi totus organismus in omnibus partibus suis et actionibus naturam foemininam ostendit; ubi denique genitalia non satis definite sunt efformata, ibi totius organismi natura dubia et ambigua neque virilis nec foeminina apparet.

Si organismi apparitiones recte intelligere volumus, omnes ejus formas, omnes vitae actiones non

singulatim, sed cum ceteris formis actionibusque conjunctas contemplari debemus. Singulae enim non nisi ex universalibus explicandae et intelligendae sunt. *Ioa. Müllerus*, vir ille celeberrimus et de rebus physiologicis meritissimus, in eo erravisse videtur, quod in declarandis et explicandis hermaphroditismi formis genitalium quidem structuram et evolutionem, totius tamen organismi habitum et naturam non satis respexit. Quam ob causam vir aestumandissimus appropinquationem et quasi mistionem generum in tota corporis forma conspicuam, ab excell. *Meckelio* doctam non concedit, sed quos hermaphroditos dicimus, viros et foeminas genitalibus imperfectis instructos habet.

Diversas hermaphroditismi formas in ordinem quendam redigere periclitantibus sine dubio genitalium evolutio amussim nobis praebeat necesse est. Quamvis sexus defectus nullo modo ad hermaphrodisiam pertinet, ab eo tamen egredi et ordinem duplicem, virilem et muliebrem, persequi debemus. Qui ordines a statu neutro exeuntes iterum in statu quodam neutro combinati deprehenduntur, nempe in hermaphroditismo laterali, qui eo designatur, quod in uno latere ovarium, in altero testis cum appendicibus consuetis formatur.

Denique, quamvis raro, hermaphroditi interdum observantur, quorum genitalia quoad nume-

rum partes superfluas ostendunt, qui hermaphroditi ex luxuria vocantur. Divisio igitur principalis omnium formarum ad hermaphrodisiam pertinentium haec est:

Class. I. Sexus defectus.
- II. Sexus imperfecte evolutus.
Androgynae. — Gynandri.
- III. Sexus in utroque latere diversus.
Hermaphroditismus lateralis.
- IV. Sexus duplicatus.
Hermaphroditismus ex luxuria.

Classis I. Sexus defectus.

Sexus defectus magis minusve perfectus nos quasi in nostram rem introducit. Ubi perfectus est, ibi neque externae neque internae partes genitales inveniuntur, solum urethrae orificium externum infra ossium pubis arcum in conspectum venit. Quae deformatio in corpore ceteroquin sano rarissime observatur, nam non nisi ex actionis formativae impedimento primis vitae embryonalis septimanis agente oriri potest, quod impedimentum non solum genitalium sed etiam ceterarum partium ad vitam

degendam necessariarum evolutionem normalem perturbat; ergo omnium partium sexus defectus vulgo in monstris non vitalibus observatur. Exempla hujus defectus in corpore sano haec sunt.

Kretzchmarus[1]) in neonato omnes genitales partes desideravit; *Wolfartus* de homine agit, in quo neque externe neque interne partium genitalium vestigium inveniri potuerit.

Genitalium defectus partialis saepius occurrit et praesertim uteri defectus pluries observatus est. Hi sunt casus noti:

Heuermannus[2]) aliquoties uterum desideravit, *Engel*[3]) in foeminae 20 ann. genitalibus externis bene ornatae cadavere ne vestigium quidem uteri invenire potuit, *Labourdette*[4]) in infante quinque hebdomades nato interna genitalia omnino desideravit, *Dupuytren*[5]) in puella 27 ann. nata uteri loco exiguam intumescentiam utero valde dissimilem vidit. *Lauth*[6]) et *Lucas*[7]) vesiculam tenuem inter tubarum extremitates uterinas positam

---

1) Kretzchmar in Horn's Archiv f. med. Erfahrung. Bd. I. St. 3. p. 560.

2) *Heuermann*, Richter's chir. Bibliothek. Bd. IV. 3. p. 566.

3) *Engel*, Diss. de utero deficiente. Regiom. 1781. — Metzger, vermischte med. Schriften. Bd. II. 1782. p. 219.

4) *Labourdette*, apud Meckel, Pathol. Anat. Bd. I. p. 720.

5) *Dupuytren*, Andral, pathol. Anat. Bd. II. p. 392. — Hensinger's Ztschrft. f. d. org. Physik. Bd. I. p. 559.

6) *Lauth*, Andral. l. c.

7) *Lucas*, Neue Ztschrft. f. Geburtskunde v. Busch etc. Bd. VII. p. 306.

uteri loco observarunt. Ovariorum in cadavere a Lauthio inquisito non nisi exigua rudimenta adfuerunt. *Trümpy* in muliere 40 ann., cujus partes genitales externae perfectae erant, omnia genitalia interna desideravit. *Osiander*[1]) sen., *Steinius*[2]) iun. et *Kingdom*[3]) similia promulgaverunt. *Chaussier*[4]) et *Pinel*[5]) de uteri dimidii lateralis defectu cum tubae et ovarii absentia referunt. *Caillot* de puella a. 21 agente narrat, cujus partes genitales externae normales, internae tamen neque per vaginam angustam, nec per anum et specillum vesicae urinariae immissum detegi potuerint. *Hennigius* vesicam prolapsam vidit cum clitoride, labiis majoribus et minoribus deficientibus; de partium internarum natura nihil refert. Ovariorum deficientium *Baillie* et *Morgagni* mentionem fecerunt, *Waltherum* hunc defectum observasse Morgagni affirmat. Ipse infantem omnibus genitalibus, ovariis exceptis, destitutum vidi, qui in museo anatomico Dresdensi asservatur.

Roos Leitch[6]) virum 29 ann. genitalibus externis atque vesica urinaria destitutum, internis vero genitalibus neutiquam orbum se vidisse narrat; in eodem homine symphysin ossium

---

1) *Osiander*, Hdbch. der Entbindungskunst. Bd. I. Abthlg. 1. p. 211.

2) *Stein*, Hufeland's Journ. 1819. Mai.

3) *Kingdom*, Julius und Gerson Magazin. 1828. März und April.

4) *Chaussier*, Andral. l. c. p. 391.

5) *Pinel*, Hecker's literar. Annalen der ges. Heilk. 1829. Febr. p. 191. — Gemeinsch. deut. Ztschrft. f. Geburtsk. v. Busch etc. Bd. VI. 1831. p. 478.

6) Lond. med. Gaz. for Avril 1845. Oesterreichische med. Wochenschrift. 1845. No. 31. et 966.

pubis desideravit, cujus locum ligamentum tendineum latum obtinebat.

Classis II. Sexus imperfecte evolutus.

ANDROGYNAE ET GYNANDRI.

GRADUS PRIMUS.

A. ANDROGYNAE.

Ovaria altius in abdomine jacent, tubae sensim in uteri bicornis cornua transeunt, uterus ipse inferiora versus desinit in alveum communem, qui urethrae et intestini recti aperturam recipit, i. e. forma dicta cloaca, antea normalis, sinus uro-genitalis nuncupata. Clitoris aut nulla aut magna in superficie inferiore sulcata. Infantes hoc modo formati non vitales esse solent.

Ad hunc hermaphroditorum ordinem forsitan casus ab *Eschrichto* narratus referendus est. Eschrichtus in foetu humano cum aliis vitiis ex evolutione impedita ortis genitalia externa virilia, interna muliebria se vidisse contendit. Quoad partes externas scrotum vacuum sine raphe, penem perforatum cum praeputio mobili, quoad internas, in utroque latere ovarium, uteri bicornis rudimenta cum vesicae urinariae

collo cohaerentia, in sinistro tamen perfectius evoluta, quam in dextro, tubam sinistram manifestam, dextram dubiam describit. — Verum quae genitalia externa modo diximus, non vere virilia habenda videntur, nam scrotum mihi neque scrotum neque vulva, sed neutrum quoddam esse videtur, ex primis evolutionis temporibus relictum, ubi sinus uro-genitalis nondum fuit apertus; neque penis perforatus, quem dicit, signum virilitatis indubium videtur, cum nonnulla clitoridis perforatae exempla jam exstent. (*Czermak* et forsan quoque *Arnaud.*) Uteri denique et intestini recti connexus ille cum vesica urinaria ad cloacae formam referendus est.

B. GYNANDRI.

Testes altius in abdomine jacent, cum ductibus deferentibus aut non aut non recte cohaerentes. Qui ductus in cavo simplici, medio, membranaceo (interdum pro utero membranaceo habito) conveniunt, aut in urethra ampla aperiuntur. Penis exiguus cum fissura urethrae et scroti conjunctus, quae fissura in saccum coecum intestino recto et vesicae urinariae interpositum abit. Saccus coecus, qui urethram, vasa deferentia, inter-

dum etiam intestinum rectum recipit, nihil est, nisi sinus uro-genitalis priori embryonis tempore normalis. Infantes tales vulgo non vitales.

Novissimis temporibus *Weberus* (Bonnensis) se vidisse infantem dicit, cujus penis magnus, scrotum vacuum erat, uterus bicornis in vesicae urinariae collum se aperiebat, testes non dubii cum epididymidibus in utroque latere haerebant eorumque vasa deferentia ad uterum decurrebant. Sine dubio hic uterus non verus uterus, sed potius vesicarum seminalium et prostatae rudimentum fuit.

GRADUS SECUNDUS.

A. ANDROGYNAE.

Ovaria, tubae, uterus aut bicornis aut simplex et vagina angustissima, quae interdum in urethram se effundit, clitoris magna cum praeputio, nymphae exiguae, quia earum massa ad praeputium formandum sumitur, labia externa parca, mammae parvae vix lactescentes. Totus corporis habitus ad virilitatem proclivis, barba plumea, mollis, thorax latior, vox profundior etc. Qua ex indole ad virilitatem proclivi explicari potest, quod ovaria nonnunquam ad labia majora descendunt. Mu-

lieres qua modo descripsimus ratione constitutae rarissime foetum concipiunt, quum vero conceperunt, immaturum edunt.

Czermak[1]) vidit puellam, cujus clitoris ex parte erat perforata, vagina, externo ostio destituta, urethrae parietem penetrabat. Forma totius corporis structurae virili persimilis.

Chevreul[2]) foeminae mentionem facit, quae habitu virili praedita ter fluxum menstruum habuerat et magnae clitoridis ope puellam stupraverat; uterum ejus angustum, elongatum, in urethram patescentem describit.

Borkhausen puellam 24 annos natam inquisivit, cujus statura foeminea, mammae normales, clitoris tamen magna, erectilis, non perforata, praeputio munita, labia majora ad consuetudinem, nymphae nullae, aditus ad vaginam ubique clausus, fluxus menstruus per alvum excretus Sectio anatomica quidem non facta, attamen ex menstruatione fluente uterum adfuisse et vagi-

---

1) *Czermak*, Meissner's Forschungen. Bd. VI. 1833. p. 72.

2) *Chevreul*, Journ. de méd. T. 51. p. 441 — apud Meckelium, Reil's Archiv. Bd. XI. p. 302.

nam in intestinum rectum patuisse concludere possumus.

Schmidtium militem barbatum dissecasse legimus, cujus extremitates musculosae et fortes erant, penis modicae magnitudinis, sine urethra, scrotum vacuum, infra id labia pudendorum majora et minora, urethra muliebris et hymen perexiguus. Interne uterus infantilis, tubae et ovaria inventa. Scroti cum labiis conjunctio forsan offendat, quod scrotum tamen non verum et genuinum, sed potius cutis rugosa clitoridem nimis excrescentem circumdans esse mihi videtur, quod in his rebus non raro obvenit.

B. GYNANDRI.

Testes in abdomine reconditi cum vasculis deferentibus bene cohaerent, quae vascula in vesiculas seminales exiguas, simplices, duras, uteri formam mentientes abeunt, prostata parva, aut ubi ejus utriculus amplificatus est, cystoides et uteriformis, penis exiguus, non perforatus sed sulcatus, urethrae expers, cujus praeputium nympharum formam induens ad sinum uro-genitalem descendit, penem deflexum retinet ejusque erectionem impedit. Scrotum vacuum bifidum labiorum muliebrium formam imitatur, ejus fissura intermedia ad

sinum coecum, antea uro-genitalem, non raro rugis glandulosis transversis vaginae verae adinstar instructum ducit. Habitus totius corporis debilis, foemineus.

Primum huc mihi notissimus ille hypospadiaeus ab *Ackermanno*[1]) descriptus referendus videtur. In infante nimirum sex hebdomades nato penis inventus est non perforatus, sulcatus, clitoridi similis, praeputio mobili munitus, quod praeputium in appendices situ et forma nymphis non absimiles abibat, scrotum bifidum duo labia formabat, quae testes bene comparatos continebant, inter labia majora et minora aditus ad vaginam inferius angustam, superius amplam patebat, in vaginae fundo urethrae ostium et quiddam orificio uteri simile animadversum. Cadaver interne perscrutando ductus deferentes non ad pelvis fundum descendentes, sed potius ad altiora ascendentes inventi sunt; hi ductus deferentes ubi duplicatum peritonaei processum, qui ligamento uteri lato respondet, ingrediebantur, vario modo convoluti componebant glomera. Quibus glomeribus formatis ductus defe-

1) Ackermannus l. in indice c.

rentes in uterum cystoidem transibant, proprium ejus textum perforantes et versus utrumque uteri latus ad inferiora reflexi, usque ad uteri sic dicti orificium progressi ostio perexiguo terminabantur. Uterus cystoides dictus situm naturalem obtinebat, tamen neque ex tela singulari tam dense conflatus erat, quam uterus normalis, neque compactis parietibus organon tam firmum constituebat quam uterus in statu normali offert, sed potius antrum extenuatum, vesiculae simile exhibebat.

Malacarne [1]) similem observationem in cadavere juvenili factam divulgavit, bene tamen uteri spurii naturam veram agnovit.

Weberus in foetu octo mensium eandem formam vidit et *Giraud* [2]) in homine 39 a. n. pelvi et thorace amplo, nec non barba instructo, partes genitales simili modo deformes dissecavit et descripsit.

Pinel [3]) militis 18 a. agentis descriptionem communicat, cujus scrotum testibus

---

1) *Malacarne*, Meckel, Reil's Archiv Bd. XI. p. 317.

2) *Giraud* ibid. p. 319.

3) *Pinel*, Mém. de la soc. méd. d'émulat. vol. IV. anno VIII. p. 340. Nota 1.

carebat, prostatae autem loco uterus deprehensus cum tubis angustis ad corpora ambigua, testiformia decurrentibus iisque adhaerentibus, quae corpora dubia epididymide, vasculo deferente ad vesiculam seminalem magnam abeunte instructa erant.

Hypospadiaeus a *Rullier*[1]) descriptus scrotum bifidum cum vagina spuria, testes molles, tenues, membranaceos cum vasis deferentibus ostendit; vas deferens ab utroque latere ad vesiculas seminales laxas et planas decurrebat. De prostatae structura nihil legitur.

Bailly Academiae scientiarum, quae apud Parisienses floret, hypospadiaeum cum scroto fisso et vagina spuria proposuit.

Colson, *Maret*, *Thouvenin*, *Otto* (Hafniensis), *Otto* (Vratislaviensis), *Rottenbergerus* similia narrant.

Sexum individuorum descriptis genitalibus instructorum definire non raro difficile est et saepe mulieres pro viris et viri pro foeminis habiti sunt, e. g. hypospadiaeus ab Ottone Vratislav. descriptus ter in ma-

---

1) *Rullier*, Revue méd. franç. et étrang. 1827. Fevr. — Nouvelle biblioth. méd. 1827. T. I. p. 465. — Heusinger's Ztschrft. f. d. org. Phys. Bd. I. p. 239.

trimonium quasi foemina ductus est, quamquam ipse natura vir esset. Non minus dubius erat sexus hermaphroditi Drouart, quem Mursinna, Guyot, Ferrein et Caldani foeminam, Delius virum et Mertrud hermaphroditum verum esse duxerunt. Famosus hermaphroditus nomine Dörge vel Derrier a celeberrimis medicis et anatomicis exploratus est, nihilominus ejus sexus dubius mansit, post ejus mortem Mayer, qui Bonnae anatomiam docet, cadaver dissecavit et descripsit. Invenit vaginam veram, retroversus angustam, uterum 3" 2‴ longum, in quo fundum et cervicem distinxit, orificium uteri clausum vidit. In utroque uteri latere tubae detectae, quarum ostia uterina patebant, ostia abdominalia autem coaluerant. In latere dextro corpus quoddam haerebat, quod Mayerus testem atrophicum habet, in sinistro spatium vacabat neque ovarium aut testis, neque vas deferens aut vesicula seminalis aderat. Prostata non minus quam tunica vaginalis cum vasculis spermaticis et bursa membranacea in utroque latere inventae. Quae descriptio brevissima vix de natura genitalium quidquam certi docet. De eodem hermaphro-

dito praeter illum scripserunt Hufelandius, Starkius, Mursinna, Monorchis, Martens, Schneiderus et Froriepius.

Jagemannus hujus hermaphroditorum ordinis exemplar novissimum describit. W. H. 29 a. n. habitum muliebrem, labia pudendorum majora cum corporibus testiformibus ostendebat, quae corpora contrectata turgescebant atque epididymide et vase deferente erant instructa; clitoris peniformis erectilis cum nymphis cohaerens; vagina 2 " profunda cum plicis transversis mucosis conspecta. De utero ne vestigium quidem inveniri potuit. Jagemannus hunc hominem mulierem partibus genitalibus virilibus praeditam habet.

GRADUS TERTIUS.

A. ANDROGYNAE.

Ovaria ad regulam sita, uterus normalis, parvus tamen, vagina angusta, labia exigua, clitoris nimis magna cum praeputio nymphis adhaerente, totus corporis habitus ad virilem figuram appropinquat. Menstruatio aut nulla aut exigua et irregularis, conceptio nulla aut rara, abortus facile movetur.

Horum hermaphroditorum permulta exempla nota sunt. Ne cramben saepe jam concoctam recoquamus non nisi nomina auctorum, qui de iis egerunt, indicemus. Weszpremi, Anonymus qui libellum „Garçon et fille hermaphrodites" scripsit, Clauder, Hendy, Béclard, Schneider, Trinchera, Bernt, Schmidt, Mayer, Tortual, Schleifer.

B. GYNANDRI.

Testes in abdomine reconditi aut ad scrotum demissi, vasa deferentia in vesiculas normales abeuntia, prostata normalis, penis satis magnus, imperforatus, sulcatus, scrotum bifidum, vagina spuria nulla. Corporis habitus interdum muliebris, barba exigua, vox alta, animus infirmis.

Plater, Pinel, Heuermann, des Genettes, Saviard, Cheselden, Tode, Schaefer, v. Ehrhardt, Hesselbach, Itard de Riez, Schweickhard, Bock, Celsius, Wegeler, Worbe, Kluge, Schneider et Sömmerring, Nägele, Wetherhead, Schallgruber, Gimelle, Hervey, Fronmüller, Otto et plures alii scriptores.

GRADUS QUARTUS.

A. ANDROGYNAE.

Genitalia plerumque ad regulam formata, parva tamen et fere infantilia, clitoris satis prominula. Habitus virilis. Ad quem hermaphroditorum ordinem viragines, quas dixerunt, pertinent.

B. GYNANDRI.

Testes ad scrotum demissi, scrotum normale, penis satis magnus non perforatus aut cum corona certe imperforata, in inferiore facie sulcata. Habitus saepe muliebris. Interdum viri observati sunt, quorum genitalia bene formata, habitus tamen muliebris esset et mammae bene evolutae lac ederent. [1])

Classis III. Sexus in utroque latere diversus.

HERMAPHRODITISMUS LATERALIS.

Hermaphroditismus lateralis in eo constat, quod in uno corporis latere ovarium cum vesi-

---

1) Vide *Schacher* de lacte virorum et virginum. Lips. 1742. — Getze in Stark's Archiv. Bd. IV. p. 735. — Meckel in Reil's Archiv. Bd. XI. p. 308.

culis Graafianis, tuba Falloppiana et ligamentum uteri, in altero latere testis genuinus cum ductulis seminiferis, epididymide et vase deferente adest. In medio corpusculum quoddam invenitur, quod modo ad uteri, modo ad vesicularum seminalium simplicium et prostatae formam propius accedit. Genitalia externa nunc typum virilem, nunc muliebrem magis exhibent, clitoris saepe peniformis et labia exigua vel penis parvus, scrotum bifidum i. e. labia scrotalia, vagina spuria. Hujus hermaphroditismi exemplaria animadversa sunt haec:

Chirurgus *Sue* [1]) *Morandio* narrante a. 1746 cadaver infantis 13 ann. dissecavit in eoque haecce invenit: genitalia externa virilia, interne uterum loco normali situm, a cujus latere dextro tuba Falloppiana fimbriis ornata, ligamentis consuetis affixa ad ovarium bene formatum decurrebat. In latere sinistro ductus (ab utero oriens) inventus in testem tenuem transiens, in cujus parte superiore epididymis haerebat; ex ejusdem testis parenchymate duo ductus emergebant et in ductum supra indicatum eo loco finiebantur, quo ille utero adhaerebat.

1) Sue apud Arnaud, Ueber Hermaphroditen p. 39.

Le Cat referente, *Verdier* [1]) anno 1744 hermaphroditum lateralem cultro anatomico disquisivit. Penis satis longus atque (ut ex verbis: „und hatte am Ende einen sehr deutlichen Harngang" illucet) perforatus, infra quem apparebat vulva talis, qualis in puellis infantilibus invenitur. In latere dextro testis cum ductu deferente et vesicula seminali inventus, in sinistro ovarium, tuba et ligamenta uteri. Uterus in utroque latere ligamentis teretibus instructus. — Num hi casus, et is, quem Morand, et alter ille, quem Le Cat commemoravit, ad unum hermaphroditorum exemplar pertineant, an diversa duo sint, difficile est dictu. Similitudo quaedam interest quidem, adest vero etiam diversitas; Verdier enim, Arnaudo dicente, anno 1744 et Sue anno 1746 rem suam divulgavit; in homine Verdieri testis in latere dextro, in exemplo a Sue nobiscum communicato in sinistro residebat.

Varole [2]) anno 1754 cadaver juvenis an-

1) Verdier apud Arnaud l. c. p. 61.

2) Varole apud Pinel, Mém. de la soc. méd. d'émulat. Vol. IV. a. de la républ. VIII. p. 342. — Apud Béclard, Bulletin de la faculté de méd. à Paris. T. IV. a. 1815. No. 11. p. 282.

nos 18 nati dissecavit, cujus genitalia externa penem duobus corporibus cavernosis compositum ostendebant, glande quidem ornatum, tamen imperforatum, qui praeputio suturae scroti adhaerente in statu recurvo retinebatur. Scrotum bifidum in latere dextro testem distinctum, in latere sinistro nihil nisi telam cellulosam atque adiposam monstrabat. In pelvis cavitate uterus parvus, applanatus et quasi compressus, collo destitutus conspectus est, ex cujus latere sinistro tuba Falloppiana fimbriis instructa ad ovarium decurrebat. Neque in eodem latere ligamenta uteri, latum nimirum aut teres, desiderata.

Maret [1]) androgynum memorabilem describit. Juvenem 17 a. natum fuisse narrat, vultu imberbi, voce alta ex larynge vix prominulo edita. Thorax latus et amplus mammas bene formatas gerebat, pelvis autem angusta, femora forma virili apparebant. Penis quatuor pollices longus et satis crassus, ceterum imperforatus, corona ejus autem praeputio munita erat, statu

1) *Maret*, Mém. de Dijon. T. II. p. 157. — Meckel in Reil's Archiv. Bd. XI. p. 325. seq.

flaccido rimam pudendorum labiis duobus majoribus cinctam obtegebat, labium sinistrum corpus quoddam molle testique simile continebat, in dextro latere prope canalem inguinalem corpusculum mobile visum. Infra urethram muliebrem vagina vix duas lineas ampla conspecta est. In disquisitione cadaveris anatomica corpus illud labium scrotale sinistrum occupans testis verus cum funiculo spermatico normali agnitum est, cujus vas deferens in vesiculam spermaticam normalem dextra majorem desineret, quae vesicula in vaginam coecam, unum pollicem longam et laevem exiisse refertur. Vesiculae dextrae meatus excretorius in telam adiposam ingressus paulatim ibi evanescebat. Corpusculum mobile illud uterus fuisse videtur, unum et dimidium pollicem longus, unum latus, cavum lineas quinque longum, tres latum continebat. Ab ejus latere dextro tuba Falloppiana oriebatur, apertura patente, ovarium omnino normale amplexa. Ergo hermaphroditus modo descriptus in dextro latere ovarium, in sinistro testem habuit, externorum genitalium formam neque

pure virilem neque mere foemininam exhibens.

Rudolphi anno 1825 in infante septem hebdomadum statum androgynum vidit. Hypospadia penis, in latere scroti dextro testis bene evolutus, epididymis et vas deferens conspecta sunt. Infra uterum corpus ovale applanatum inventum, quod cavum quoddam undique clausum, crassis parietibus cinctum continebat, cum cujus corporis cavitate cavum uteri, vas deferens dextrum et vagina cohaerebant. Vagina ad inferiora clausa columnis rugarum instructa erat. Corpus illud uteriforme prostatam et vesiculam seminalem habere non dubitamus.

Bertholdus denique novissimis temporibus hermaphrodisiam lateralem perfectissimam in infante neonato observavit observatumque descripsit. Clitoris unam dimidiamque lineam longa, duas semis lineas crassa, glandem quatuor lineas longam et tres lineas crassam gerens; glans imperforata brevi frenulo retenta. Labia majora crassiora, quam vulgo apud neonatos, fissuram angustissimam vix unam lineam et dimidiam aequantem cingebant. Labia minora

omnino deerant. Genitalium internorum descriptio haec est. Uterus locum normalem obtinens parum ad latus sinistrum versus, quinque lineas latus, in latere sinistro tres lineas crassus, in dextro tenuior est. A margine uteri dextro plica peritonaei ad annulum inguinälem tendit ibique in processum vaginalem canalis vaginalis abit, neque ovarium tamen neque tubam, nec ligamentum uteri teres involvens. In latere sinistro, ubi uterus magis efformatus est, omnes quoque internae partes genitales mulierum adsunt, ligamentum uteri teres, ligamentum latum, tuba Falloppiana, omnia normalia. Ovarium eam formam et eum locum tenet, qui puellas decet; ejus particulae microscopii ope investigatae neque ovula neque structuram vasculosam exhibent. In ligamento lato residuum corporis Wolfiani conspicitur. Uterus ad latus sinistrum praecipue evolutus cavum arbusculis s. palmis plicatis bene ornatum includit. Uteri labium posterius tam breve, ut vix conspici possit, anterius tenue, usque ad unam lineam in vaginam prominens. Vagina normaliter formata atque adeo columnis rugarum et hymene annulari in-

structa in sinum uro-genitalem per rimam angustam apertum abit. Organa ad apparatum genitalem virorum pertinentia non minus perfecte quam muliebria evoluta sunt. Testis in labio scrotali dextro absconditus epididymide vasculoque deferente instructus et gubernaculo Hunteri substructus est. Vas deferens bene canaliculatum per uteri et vaginae parietem dextrum decurrit et in sinu uro-genitali apertura angusta desinit. Haud procul abhinc urethrae quoque apertura hiat. De vesiculis seminalibus et de prostata ne vestigium quidem invenitur. Interna testis structura omnino normalis est.

Etiam in animalibus quadrupedibus forma androgyna lateralis interdum observatur. Nonnulla exempla haec sunt:

Faber de mure quidem rato tale quid narrat, qua tamen ratione organa diversa se habuerint, non explicat.

Meckel capram hircum dissecavit, cujus genitalia externa vulvam cum magna clitoride, interna uterum inaequaliter bicornem ostendebant; eo in latere, in quo uteri cornu breve erat, testiculum majoris ambitus, ubi majus, testiculum minorem invenit. Qua in observatione hoc tamen nos offen-

dit, quod structura testium non curatius sit descripta.

Schlumpf in bovis vituli latere dextro uteri cornu cum tuba et ovario, in sinistro testem exiguum vidit, cujus funiculus spermaticus canalem inguinalem penetrabat ibique evanescebat.

Classis IV. Sexus duplicatus.

HERMAPHRODITISMUS EX LUXURIA.

Hac in hermaphroditorum classe non solum singula genitalium organa ad diversum typum efformata sunt, sed ad unius sexus organa imperfecte evoluta organa alterius quasi superflua accedunt. Invenimus ergo modo individua virilia, quorum partes genitales partibus muliebribus nonnullis auctae sunt, modo individua notae muliebris, quibus unum vel alterum organon virile adjectum est. Ubi haec genitalium mistio perfectissima est, genitalia utriusque sexus bene evoluta simul inveniuntur, apparatus genitor alter cum altero conjunctus est. Quam conjunctionem genitalium homines et animalia quadrupedia non nisi in infantibus pullisque duplicatis exserunt. In infantibus autem duplicatis

utrique corpori sua genitalia sunt, quum ergo corpora ambo muliebria sunt, quatuor ovaria, duo uteri, duae vaginae etc., quum ambo virilia, quatuor vesiculae seminales etc. inveniuntur. Si vero unum corpus virile, alterum muliebre est, utriusque generis genitalia obveniunt. Nemo autem erit, quin intelligat, hanc rationem genitalia miscendi non ad hermaphrodisiam pertinere, quoniam diversa in duobus individuis genitalia observata neutiquam sunt praeter naturam. Casus huc pertinentes in libris anatomicis descripti hi sunt:

Petit[1]), chirurgus celebér apud Namurenses, anno 1708 hermaphroditismi formam observavit hanc: Miles vulneratus aliquando ad nosocomium translatus ibi mortuus est. Chirurgus cadaver dissecans in scroto testes frustra quaesivit, in pelvis cavitate uterum detegens obstupuit remque accuratius disquisivit. Uterus ad vesicae collum descendebat, ei adhaerebat et in urethrae cavitatem patebat. Ex uteri fundo ab utroque latere cornua vel tubae ascendebant et in corpora dubia, partim ovariis, partim testibus similia finiebantur. Quae corpora du-

---

1) Petit apud Pinel, Mém. de la soc. méd. d'émulat. Vol. IV. a. de la républ. VIII. p. 342. nota 1.

bia in pelvis cavitate latebant et ad ovariorum modum erant suspensa simulque epididymide et vase deferente instructa. Vesiculae seminales utero adhaerentes cum urethrae cavitate cohaerebant. De uteri natura Petit haec pronunciat: „Ce que nous avons appelé matrice, mériterait plutôt à cause de sa forme, de porter le nom de vagin, et croit même que ce vagin avait plus de rapport avec celui d'une chienne ou de quelque autre femelle quadrupède, qu'avec celui de la femme. Mais les parties qui prenaient naissance de cet organe singulier, telles que les trompes, nous paraissent suffisamment justifier la dénomination sous laquelle il a été présenté.“ Quo in casu genitalia virilia praevaluisse videntur, aderant enim penis, testes (scil. illa corpora dubia in pelvis cavitate inventa), vasa deferentia et vesiculae seminales; organon superfluum illud corpus uteriforme erat, de cujus natura vix quidquam certi edici potest.

Schrell infantem novem menses natum forma genitalium androgyna praeditum observavit et anatomice disquisivit. Partes genitales viriles normales fuisse dicit, infra

penis radicem aperturam genitalem muliebrem pisae magnitudine sine urethra, labia majora et minora conspexit, vagina synchondrosin ossium pubis penetrabat et ante vesicae urinariae parietem anteriorem finiebatur verrucae adinstar, cui corpusculum quoddam tubis et ovariis comparabile adhaerebat.

Meckelius quidem hoc exemplum hermaphroditismi in homine observati perfectissimum nuncupat, verum disquisitio anatomica, praesertim earum partium, quae muliebres putantur, minus accurate instituta videtur, quam ut hanc sententiam confirmare possit, nam neque de situ nec de structura singularum partium quidquam docemur.

Mayerus plures descripsit et delineavit casus huc pertinentes, inter quos infans hermaphroditus sex mensium 1) memoratu mihi videtur dignissimus. Disquisitio anatomica haec docuit: Penis imperforatus hypospadiaeus. In utroque latere ad annulum abdominalem ex abdominis cavo corpus ovatum, membrana vaginali obductum latebat,

1) Mayer, Icones selectae. Tab, III. Fig. 1. 2.

dextrum quatuor lineas latum, duas crassum, sinistrum minoris molis. Substantia horum corporum interna manifeste ex flavis conflata est canalibus, quam ob rem pro testiculis potius quam pro ovariis habenda sunt. In pelvi lato Mayerus uterum plane normalem cum cavo, cervice ejusque palmis plicatis; portionem vaginalem uteri labio anteriori et posteriori praeditum invenit. Utero adhaerebant ligamenta lata et teretia. Tubae Falloppianae ab utero incipientes per canalem inguinalem ad testes tendebant, ubi tamen sacculo cocco finiebantur. A testibus eorumque epididymidibus vasa deferentia exorta in vesiculas seminales, uteri lateribus affixas transibant. Denique ex utraque vesicula seminali exordiebatur ductus ejaculatorius, qui vaginam perforans inque ejus cavo prominente ostiolo hiabat. Vaginae octo lineas longae et quinque latae superficies interna columnae rugarum exordia perspicua ostendebat, inferiora versus coarctata, apertura hiabat, infra clitoridem sita, quam supra jam commemoravimus. Infra arcum pubis urethra cum uteri vagina in unum canalem conveniebant. Ergo hoc in exemplari tubae et

vasa deferentia, uterus et vesiculae seminales non sunt desiderata.

Memoratu dignissima videntur esse, quae a *Borkhausenio* de ariete referuntur coitum utroque modo exercente (?!). Penis erat brevis, urethra ab initio simplex, mox in duos meatus fissa, quorum angustior ad penem, amplior ad vulvam tendebat; testes normales et magni; glandula prostata non satis efformata, uterus normalis quidem sed parvus, ligamentis consuetis instructus, tubae solidae, ovaria ovulis impleta, vagina ad normam constructa.

Casus a *Mascagni* relatus mihi satis du bius esse videtur, nam praeter uterum, tubas et glandulam prostatam in latere dextro testem et ovarium, in sinistro adeo testem et duo ovaria, unum in abdomine reconditum, alterum in scrotum demissum, adfuisse dicit. De subtiliori harum partium structura nihil nobiscum communicatur.

Hunter denique duos casus hermaphroditismi ex partium luxuria orti in bove unum, alterum in asino observavit. In agno, de quo *Leigh* narrat, testes normales cum epididymide, vase deferente et vesicu-

lis seminalibus, vagina et uterus cum tubis inventa esse referuntur.

Sed ne quid praetermittamus, quod ad hermaphroditorum utriusque sexus organis perfectis et in inguine juxta se positis praeditorum historiam facere videatur, pauca jam de illis dicamus.

Inter alia exempla *Bauhinus*[1]) haec narrat: A. 1486 prope Heidelbergam in agri Palatini pago Rorbachio gemelli nati sunt dorso cohaerentes, hermaphroditi ambo. Paraeus figuram adposuit, quam Bauhinus fig. II. reddit.

Iidem gemelli iterum delineati inveniuntur apud Arnaud, Ueber Hermaphroditen. Tab. III. Similia exempla ibidem. Tab. II.

In libello inscripto: *Garçon et Fille hermaphrodites*, p. 4. historiam memoratu dignissimam legimus hanc: Ludovicus Heinault a. 1752 in regione ad Rouen natus, mortuus adolescens a. 1773, habitu corporis virili praeditus. Genitalia externa utriusque sexus perfectissima, in regione pubis juxta se invicem posita, ad latus dextrum muliebria, ad latus sinistrum virilia

1) Bauhinus l. c. p. 361.

exhibebant. Partes muliebres labiis, clitoride normali, vagina et utero constabant. Os uteri (i. e. vagina?) circiter pollicem et lineas quinque (?) aequans ad penem recipiendum aptissimum esse videbatur. Genitalia virilia penem satis magnum, perforatum, glande et praeputio instructum, scrotum cum testibus ostendebant. Utriusque generis organa sulco laevi ab umbilico usque ad pubes descendente a se invicem separata erant.

Hesselbachium similem casum observasse legi, cum tamen opusculum hujus viri originarium ex taberna libraria acquirere non potuerim, rem accuratius referre nequeo.

Lubenter fateor, omnes quas retuli narrationes mihi satis dubias esse videri. Exempla autem a Bauhino et Arnaud relata omni fide carent, neque enim illo tempore res naturales tam accurate quam nostro aevo perscrutabantur et homines superstitiosi, creduli et miraculorum cupidi non solum historiolas similes, sed fabulas etiam obstrusiores et plane absurdas, e. g. an rem habeant Daemones cum mulieribus; an filii Dei apud Moysen sint Daemones etc. (Bauhinus), finxerunt et crediderunt. Quod ad Ludovici Heinaultii historiam attinet, ea hoc momento jam dubia redditur,

quod disquisitio anatomica non satis curate ac diligenter instituta est. De situ enim atque structura internarum partium ad apparatum genitalium pertinentium, de pelvis amplitudine, de singulorum ossium, vasorum, nervorum etc. ratione nihil dictum est.

Auctores antiqui non raro de ejusmodi quoque hermaphroditis perfectis loquuntur, quorum genitalia sibi invicem superposita sint. Re vera paene ubique muliebria supra virilia delineata et descripta invenimus; certissime tamen hi casus ad vesicae urinariae prolapsum et ad epispadiam adnumerandi sunt. Quid vero quod nostris temporibus eadem ratione scrutatores errarunt!

Mayer ex foetu quadrimestri similem deformationem descripsit et delineavit. Cum tamen uteri collum vesicae parietem posteriorem penetrare demumque supra genitalia externa virilia sub vulvae forma apparere dicatur, res mihi satis dubia esse videtur.

Verum ejusdem hermaphroditismi formae explicandae alia forsan ratio restat. *Paulus* nempe scrotum cum testibus supra penem positum in infante vidisse se narrat et genitalia ejus delineavit. Cujus deformationis ratio haec esse mihi videtur. Corpora penis cavernosa sine dubio tam brevia sunt, ut usque ad ossium pubis sym-

physin non ascendant, sed infra eam ad penem formandum confluant. Qua formatione ea cutis pars, quae alias scroto formando inservit, consumitur, quo fit ut testes non tam profunde descendere possint, sed prope canales inguinales supra penem remanere cogantur. Ponamus hoc scrotum peni superpositum bifidum esse, tunc sine dubio illud supra penem vulvae formam imitari eamque hermaphroditismi speciem effici sequitur, de qua paulo ante locuti sumus.

CAP. VI.

DE PARTIUM GENITALIUM IN HERMAPHRODITIS FACULTATE AGENDI.

Nostrum est nunc paucis agere de Androgynarum et Gynandrorum ratione coeundi et de actione eorum genitali.

Antiquiores auctores non raro hominum utriusque sexus potentium mentionem faciunt, neque potest negari, tales exstitisse homines, nimirum aut hypospadiaeos cum scroto bifido et vagina spuria, aut veras mulieres magna clitoride instructas.

Hypospadiaei dummodo habeant penem non nimis parvum, coitum exercere et foeminam foecundare valent, in vaginam autem spuriam penem alius quidem viri recipere possunt, sed foecundari nequeunt. Foeminae ejusmodi lascivae modo clitoride sua, loco penis virilis, abutuntur et genitalia sibi mutuo confricant, modo cum viris rem habent. Tales foeminae a Romanis *Confricatrices*, a Graecis τριβάδες nuncupatae sunt earumque permulta exempla ab antiquioribus temporibus usque ad novissima narrantur. Plinius, Bauhinus, Columbus, Bartholinus, Diemerbroek, Blancard, Paulini, Fabricius ab Aquapendente, Teichmeyerus, Bouilland, Otto et alii scriptores personas viderunt, qui aut cum aliis sui generis hominibus rem haberent, aut genere non recte agnito foedus conjugale praeternaturale inirent. Otto viri mentionem fecit, qui pro foemina ter in matrimonium ductus esset. Fabulae de hermaphroditis utroque sexu potentibus ab ejusmodi personis ortae sunt. Habemus ergo homines quidem, qui cum foeminis et cum maribus rem habere, nullos vero, qui et mulieres foecundare et ipsi foecundari possint. Una autem vel altera coeundi ratio ad sodomiam pertinet.

Non raro quaestio oritur, num Androgyna aut Gynander conjugium inire possit nec ne. Quae quaestio tamen bipartita est: 1) quaeritur

enim, num individuum ad coitum aptum sit, nec ne, et 2) num ad generis propagationem aliquid facere possit, nec ne, nam plures personae ad coitum, non tamen ad propagationem idoneae sunt. Coire quidem, prolem tamen facere aut edere non possunt 1) hermaphroditi foeminei, quarum partes genitales externae ad normam constructae vel parum ab ea deflexae sunt, quibus vero aut nullus, aut justo minor est uterus, cavitate destitutus, vel quarum genitalia interna ad formam virilem inclinant; 2) hermaphroditi masculi, quorum penis satis longus atque ita constructus est, ut genitalia muliebria excitare, semen tamen iis injicere non possint, hypospadiaei, quorum urethrae fissura usque ad penis radicem vel adeo ad sinum uro-genitalem et vaginam spuriam recedit. — Personae ad prolem faciendam et edendam aptae hae videntur habendae: 1) foeminae, quarum clitoris nimis excrescit quidem, vagina autem, uterus, ovaria etc. ad normam constructa sunt. Clitoris magna coitum in situ consueto difficiliorem quidem reddere vel impedire potest, cum tamen hac in re homines solertes sint, facile ad brutorum modum coibunt; 2) viri, quorum penis tantus est, ut mulieris genitalia recte excitare simulque iis sperma injicere possint, e. g. hypospadiaei, quorum urethrae fissura non usque ad penis radicem, aut usque ad

sinum uro-genitalem, sed non profundius, quam ad penis dimidiam partem aut parum plus recedit, nam tales viri adhuc musculo bulbo-cavernoso gaudent, cujus ope semen in urethrae sulco usque ad penis apicem, ergo adversus urethrae orificium propellunt et in vaginam ejiciunt. Exempla permulta probant tales viros hypospadiaeos adeo kryptorchides virgines impraegnasse.

CAP. V.

DE NATURA ET INDOLE HERMAPHRODITORUM.

Natura et indoles formae androgynae, seu potius sexus deficientis et sexus imperfecte evoluti, evolutione partium genitalium in embryonalis vitae stadio aliquo impedita aut retardata componitur. Singulae partes sub ea forma amplificantur, quae iis primo embryonis tempore propria fuit. Cum autem hac in re, ut in omnibus rebus naturalibus evolvendis, ut supra jam monuimus, formae distinctae, diversae et inter se oppositae ex materia et forma quadam communi, nondum definita et distincta exoriantur et procedente evolu-

tione sensim a se invicem recedant, ex impedita genitalium quoque evolutione formae nec mere viriles, nec pure foemineae, quae tamen nonnullas utriusque sexus notas gerunt, oriantur necesse est. Quas hermaphroditismi formas nos in classem II. redegimus et suo loco accuratius contemplati sumus.

Hermaphroditismus lateralis difficilior est explicatu. Ejus nempe natura eo constat, quod uno in latere ovarium, tuba et forsan uteri ligamenta deprehenduntur, in altero testes cum vase deferente, media in parte receptaculum quoddam commune, quod modo ad uteri, modo ad vesicularum seminalium et prostatae naturam atque formam propius accedit. Quem hermaphroditismum non nisi ex lege jam dicta, qua utriusque generis partes generatrices ex materia et forma communi nondum definita et disjuncta producuntur atque ex natura quadam substantiva utrique lateri propria [1]) explicare possumus. Ubi autem utriusque sexus genitalia ex quadam forma et materia communi nondum definita et disjuncta oriuntur et in utroque

---

1) De natura substantiva utrique lateri propria comparare velis: Die rechte und linke Seite beim Menschen in ihrer Verschiedenheit, besonders im kranken Zustande, in: Kopp, Denkwürdigkeiten in der ärztlichen Praxis. Frankf. a. M. 1836. p. 29.

sexu materia praeformativa et evolutionis prima vestigia inter se paria sunt, fieri potest, ut in uno latere mulieris, in altero viri partes efformentur, idque eo facilius potest accidere, cum natura quaedam substantiva utrique lateri propria negari nequeat, qua utriusque lateris evolutio per se progredi et retardari possit. In museo anatomico Dresdensi sub No. 1592 foetus circiter septem mensium asservatur, cujus dimidium dextrum satis bene evolutum, sinistrum autem ubique mancum est. Quo in latere haec vitia occurrunt: os parietale perforatum, mikrophthalmus, auricula externa deformis, ejus meatus auditorius clausus, labium leporinum et palatum fissum. Brachium cum scapula et clavicula totum abest, thoracis et abdominis parietes non nisi membranacei; pulmo, ren, lien, ovarium et uteri dimidium desiderantur; extremitas inferior atrophica et quasi exsiccata apparet. Natura substantiva utriusque lateris ex eo quoque illucet, quod vitiorum congenitorum maximus numerus in latere sinistro obvenit [1]. Fistulae colli congenitae in dextro observatae sunt, et capitis ob-

---

1) Si illustrissimi ab Ammon Atlantem de morbis chirurgicis congenitis vel celeberrimi Ottonis Atlantem de monstris evolvere velis, vel si monstrorum collectiones inspiciendi tibi data fuerit opportunitas, hac de re tibi persuadebis.

stipitas non nisi ex manca unius vel alterius lateris evolutione declarari potest. Herniae et hydrocele saepius in sinistro, quam in dextro latere observantur. Agilitas lateris dextri et tarditas sinistri non ex sola consuetudine explicanda, sed potius congenita videtur esse.

Si autem scimus utrumque latus in evolutione, in dexteritate, in morbis denique suscipiendis propriam naturam substantivam obtinere, non explicare quidem, intelligere tamen facilius possumus, etiam genitalia in utroque latere per se evolvi posse.

De natura hermaphroditismi ex luxuria orti supra jam fusius egimus.

CAP. VI.

DE CAUSIS FORMAM ANDROGYNAM EFFICIENTIBUS.

De causis hermaphroditismi vix quidquam certi proferre possumus, nam uti in veris monstris neque ex causis mechanicis neque dynamicis, ut dicunt, e. g. ex animo matris per adspectum aliquem commoto, vitia ex evolutione retardata orta explicare possumus, ita nec ad rem nostram illu-

strandam causae illae sufficiant. — Veteres modo Deorum iram, modo Daemonum et Siderum efficaciam, modo seminis virilis et foeminini commistionem falsam, aliasque res accusavere. Si quis ejusmodi sententias superstitiosas legendi cupidus sit, Bauhini, Moelleri, Schenkii, Schurigii opera a nobis laudata evolvat, in quibus illas justo verbosius expositas inveniet.

Unum tamen momentum memorandum est. In nonnullis nempe familiis dispositio hereditaria ad hermaphrodisiam formandam prona adesse videtur, nam non raro pleraeque unius ejusdemque familiae personae hoc vitio laboraverunt. *Heuermannus* duos fratres hypospadiaeos vidit, quorum avunculus omnesque affines viriles simili modo decurtati erant. *Le Cat* [1]) in Normandia vitium istud saepe obvenire asserit atque foeminam commemorat, cujus filii omnes hypospadiaei fuerint. *Saviard* [2]) et *Naegele* [3]) fratres geminos hypospadiaeos, *Lepechin* [4]) tres fratres hypospadiaeos et *Tarozzi* [5]) sorores geminas magna clitoride instructas descripserunt.

---

1) *Le Cat*, apud Arnaud. l. c. p. 52.

2) *Saviard*, Observ. chirurg. p. 284.

3) *Naegele*, Meckel's deutsch. Archiv. Vol. V. 1819. p. 136.

4) *Lepechin*, Comment. acad. Petrop. Vol. XVI. p. 525.

5) *Tarozzi*, Froriep's Neue Notizen. 1844. No. 703.

Annotatio. Mulieres certis in terrae regionibus magna clitoride affectas esse, brevibus verbis non monere noluimus. *Plinius* jam de iisdem agit, et permulti viatores atque naturae scrutatores inter foeminas aethiopicas clitoridem ex vulva prominentem viderunt et descripserunt. *Sonnini* [1]), *La Vaillant* [2]), *Bruce* [3]), *Niebuhr* [4]), *Blumenbach* [5]), *Otto* [6]) et alii. Propter quam clitoridis luxuriam apud plurimos populos orientales, nec solum apud Muhamedanos et Judaicos, sed etiam apud Christianos clitoridis circumcisio necessaria et consueta est. Quod tamen clitoridis incrementum nimium cum Hottentotarum vulvae velo (Hottentottenschürzchen) minime commutari aut confundi debere Ioa. Müllerus [7]) jam optime demonstravit.

---

1) *Sonnini*, Voyage dans la Haute et Basse Egypte.

2) *La Vaillant*, Voyages en Afrique. Vol. II. p. 37.

3) *Bruce*, Reise zur Entdeckung der Quellen des Nils. Bd. III. Buch 5. Cap. 12. p. 345.

4) *Niebuhr*, Beschreibung von Arabien. p. 77.

5) *Blumenbach*, De generis humani varietate nativa. 1777. p. 74.

6) *Otto*, Neue seltene Beobb. p. 135.

7) *Joh. Müller*, Archiv. 1834. p. 319.

CAP. VII.

DESCRIPTIO NONNULLORUM HERMAPHRODITORUM AB AUCTORE OBSERVATORUM.

Jam in eo res est, ut nostras de hermaphroditismo observationes etsi non numerosas, tamen fortasse non ex toto spernendas, cum lectoribus benevolis communicemus.

Ioanna Christiana Schlegel in pago Saxonico Bennewitz, ante 34 annos ex parentibus sanis nata, habitum totius corporis virilem exhibebat, thorax enim ejus latus, pelvis angusta, extremitates robustiores erant, quales viros decent. Vultus parum virilis quidem, nam barbae in labiis et mento vix vestigium ullum, barba lateralis exigua erat. Capilli longi et copiosi. Mammas desideravimus. Amore Schlegeliam sive viri sive virginis unquam fuisse captam, comperire non potuimus; ratio ejus vivendi simplicissima erat, domi muliebria agebat, prae ceteris autem de colo nebat.

Genitalia Schlegeliae (Fig. I — V.) generatim erant virilia, pluribus tamen notis foemininis mixta. *Externa* penem brevem quidem, sed satis crassum, certissime erectilem, glande et prae-

putio mobili praeditum exhibebant; glandis corona satis torosa, quamquam glans non perforata, sed in facie inferiore sulcata erat, qui sulcus unum pollicem et duas lineas longus ad canalem coecum octo lineas longum (urethrae partem) ducebat. Scrotum bifidum et laxum testes parvos cingebat. Testis sinister major et durior, quam dexter, qui permollis erat. In utroque latere funiculus spermaticus ad canalem inguinalem ascendens distingui potuit. Media in scroti fossa cutis mollior, rubicunda, mucosa evadebat et pene flaccido obtecta erat. Qua in media scroti rima raphe tamen potuit distingui, atque prope eam et penis radicem duae fossiculae, acus capitulum vix recipientes, parumque inferius apertura rotunda, tres lineas lata, limbo prominulo cincta, observata est, quae apertura ad vaginae et urethrae canalem ducebat. Ex scroti superiore parte cutis torus ad Veneris montem ascendebat ibique cum alterius lateris toro conveniebat, ita ut radix penis toro quodam rugoso et laxo cincta esset. Mons Veneris et ani orificium copiosis, scrotum tamen sparsis crinibus obsessum erat.

Ut structuram *partium internarum* recte intelligamus, a testibus incipiamus. *Testis* sinister dextro quidem major et globosus vel potius ovi similis, sano tamen minor erat; tunicae ejus va-

ginales non satis distinctae, sed potius inter se coalitae videbantur. Tunica vaginalis propria albugineam testis ad normam investiebat et usque ad epididymidem recedebat. Structura testis interna normalis erat; facile singula sepimenta, lobos et vascula seminifera distinguere potuimus. In capite epididymidis vasa seminifera normalia, in ejus cauda tamen debilia, parietes illorum tenues et sensim telae cellulosae similes evadebant; vas deferens ipsum nihil erat, nisi funiculus tenuis ex tela cellulosa contextus, qui sine ulla cavitate ad canalem inguinalem ascendens, hunc ipsum penetrabat, vesicae urinariae succumbebat; denique in corpus utero infantili simile abibat. Testis dexter multo minor sine omni dubio etiam vascula seminifera continebat; epididymis ejus erat atrophica, capitis rudimenta tantum conspecta, unde vasis deferentis instar funiculus cellulosus proveniebat, qui canali inguinali penetrato in tela cellulosa vesicae urinariae subserosa evanescebat. Ex iis, quae de testibus diximus, illucet, *funiculum spermaticum* utrumque imperfectissimum fuisse, cujus vasa sanguifera angusta et adipe copioso obtecta essent.

Nunc in eo res est, ut partes genitales interne medium locum obtinentes inspiciamus et describamus. Jam inter intestinum rectum et vesicam urinariam *corpus* quoddam a nobis detectum est,

utero infantili quoad formam externam *simile*, unum pollicem et octo lineas longum, in fundo unum pollicem, in cervice sex lineas latum et tres lineas crassum. Ex ejus parte superiore tria cornua brevia oriebantur, quorum alterum idque sinistrum mox in funiculum illum fibrosum, e vase deferente ortum, dextrum vero in telam cellulosam subserosam vesicae urinariae abibat. Quo in funiculo fibroso sinistro circiter unum pollicem ab utero remota intumescentia globosa inventa est, quae parietibus crassis parvum cavum circumdabat, forsan pro tubae rudimento habenda. Tertium cornu intermedium breve a corporis uteriformis fundo progressum in funiculum fibrosum, illi similem, abibat, cujus fibrae etiam in telam subserosam vesicae desinebant. Corporis uteriformis pars inferior in vaginam transibat. Utrique ejusdem corporis lateri plica peritonaei ligamento uteri lato respondens adhaerebat; ligamentum uteri teres nullum erat. Quod corpus modo ad formam externam descriptum solidum erat, sine cavi vestigio, massa densa, duriuscula, ex fibris telae conjunctivae contexta. Uteri portio vaginalis desiderata. — *Vagina*, canalis curvus quinque pollices et quinque lineas longus, sex vel octo lineas latus, columnas rugarum clarissime exhibebat, quae rugae in parte superiore vel uterina minus distinctae

sensim evanescebant, in parte inferiore vel pudentali tamen prominulae erant et perspicuae. Vaginae ostium pudentale membrana, hymenis adinstar perforata, ex parte clausum videbatur. Ubi vagina infra ossium pubis arcum (ad virilem normam constructum) latebat, ibi ab urethra penetrabatur ita, ut urina per vaginam prosiliret. Vaginae pars infima extrinsecus massa singulari, a partibus vicinis distincte separata, cingebatur, cujus forma externa glandulam prostatam imitabatur, tela vero interna nullo modo ad glandularum, sed potius ad corporum cavernosorum telam accedebat. Quod ad vaginae directionem attinet, ab utero ea descendebat, deinde urethrae parieti intime adhaerens cum ea infra pubis arcum deorsum tendebat, deinde anteriora versus et sursum ascendebat, ita ut infra ossium pubis symphysin arcum formaret. — *Penis* ex corporibus cavernosis quoad texturam regularibus, quoad formam brevioribus constabat, quorum faciei inferiori corpus urethrae cavernosum angustum anteriora versus in glandem, posteriora versus in bulbum mutatum, nullibi tamen perforatum, annexum erat.

Individuum a nobis modo descriptum sine dubio quod ad universum corporis habitum et quod ad genitalium structuram attinet, viris adnumerandum est. Cum tamen character et forma virilis

non satis evoluta sit, formae ad typum muliebrem proclivitas quaedam in conspectum venit; barba deest, testes exigui, ad seminis praeparationem non apti, vasa deferentia et vesiculae seminales desiderantur, eorum loco natura ex materia praeformativa, ad uterum et vesiculam seminalem formandam aequaliter apta, corpus uteri infantilis formam aemulans extricavit. Qua formatione natura viam ad vaginam effingendam quasi applanavit. Vagina angusta quidem et infantilis, quoad structuram tamen perfectissima, natura mere foeminea apparet. Urethrae ratio nostro in individuo memoratu dignissima est; ea enim internarum partium indolem foemineam, externarum virilem demonstrare videtur. A vesicae urinariae collo exorta brevi via ad vaginam urethra decurrit ibique hiat, quae ratio potius muliebris quam virilis est. Ad virilem vero urethrae formam pertinet corpus cavernosum cum bulbo et glande. Glans sulcata quidem (hypospadia), in ea tamen parte, quae penis corporibus cavernosis proxime adhaeret, canaliculata est, canalis autem non totum urethrae corpus penetrat, sed in sacculo coeco desinit.

Sine dubio hoc in homine, generum dotibus essentialibus destituto, genitalium virilium et foeminearum, quid quod in totius organismi habitu et structura, utriusque sexus proprietatum

incertitudo et quasi mistio, ea ratione, quam exposuimus, orta, negari non potest. Quod exempli sequentis, antecedenti haud dissimilis, maxime tamen memorabilis observandi atque disquirendi mihi data fuit copia, id Dr. Frenzelio, reg. Saxon. chirurgo, mihi amico dilectissimo, gratissimo me debere animo profiteor.

N. N. puella 25 annorum ex sanis parentibus nata, figura gracili atque elata, vultu tenero, molli atque amabili, ut puellis ejus aetatis convenit. Thorax latus, qualis tamen inter mulieres saepissime obvenit, mammae formosae, papillis muliebribus ornatae, larynx parvus, vox alta; pelvis vero magis ad normam virilem constructa, extremitatum forma muliebris, musculi non prominentes, femora tamen longa, manus et pedes magni et lati. Omnis vitae ratio et indoles muliebris.

Genitalia (Fig. VIII.) accuratius inspecta ad virilia quam ad muliebria propius accedere videntur. Mons Veneris parum torosus, pubibus non copiosis ornatus; labia majora brevia, sinistrum tamen dextro brevius et minus, non inter se contigua sed patula. In labio dextro testis cum epididymide et funiculo spermatico tactu facile detectus, in labio sinistro prope annulum inguinalem corpus simile, quamvis minus, parumque mobile animadversum, quod ex apertura canalis inguinalis digitis

quidem reprimi, tamen usque ad labii scrotalis fundum propelli non potuit; nec epididymis clare distincta. In superiore rimae pudentalis parte glans penis parva et mollis prominet, quae vix erectilis esse videtur; nam partes accuratius disquirens eam saepius tetigi neque tamen singularem sensibilitatem aut erectionem observavi. (Quum tamen puella pudore et anxietate, ne sibi sponso interdiceretur connubio, valde mota esset, hoc animi motu facile factum est, ut penis non erigeretur.) Quae glans peni perexiguo, inter labiorum majorum et minorum commissuram superiorem abscondito, supersedet, ex inferiore superficie ejus sulcus retrorsum decurrit.

Penis ejusque glans praeputio cinguntur, quod rubrum, membrana mucosa vestitum, in utroque latere in labia minora, faciei labiorum scrotalium internae adnexa, transit. A penis radice, ubi ejus sulcus desinit et urethra hiat, raphe incipit, quae in rimae interlabialis fundo usque ad foramen mox accuratius describendum circa pollicem longa decurrit, quo foramine intercepto, perinaeum transgressa denique in ani orificio desinit. Foramen illud, vaginae ostium, 5—6 lineas latum plicisque membranae mucosae laxe obturatum, digitum indicem aegre recipit. Digitus introductus columnas rugarum, anteriorem et posteriorem, distinguit; us-

que ad vaginae fundum propulsus uteri ne vestigium quidem, sed potius lineas duriusculas, cicatrici similes, invenit. Exploratio per anum et per vaginam facta uteri absentiam docet. Quod ad vaginae directionem attinet, ea a norma recedit et cum illa convenit, quam in exemplo prius narrato descripsimus. Cum scilicet canalis vaginae multo angustior, quam in statu normali sit ejusque paries inferior a pubis arcu parum distet, tota vagina ab orificio pudentali paululum descendit, infra arcum recedit et tum demum ascendit, ita ut arcum multo angustiorem, quam vagina ad normam constructa, describat. Ab eadem vaginae angustia labiorum quoque brevitas et perinaei latitudo insolita dependet.

De genitalium functione haec comperta habeo: Fluxus menstruorum nunquam apparuit, molimina autem personam illam anno aetatis decimo sexto et septimo vexarunt, e. g. dolores ad regionem sacralem, congestiones ad hepar et ad ventriculum, vomitus adeo cruentus etc.; plures tamen annos abhinc bene valuit. De indole hujus personae naturali haec pauca referenda habeo: Ea semper ita se gessit, ut puellae convenit, domi muliebria egit, virum amat, cui sponsa est.

Cum tota hujus individui indoles, et vivendi ratio et corporis habitus muliebris sit, etiam geni-

talia ejus facile quis muliebria potius, quam virilia possit habere, me quidem magnam clitoridem pro pene, ovarium per canalem inguinalem demissum pro testibus, atresiam vaginae pro scroto fisso, falso accepisse arguens; at raphe in rimae pudentalis fundo usque ad anum decurrens, testis, qui epididymide praesente ab ovario facile distinguitur, vaginae spuriae angustia, et uteri absentia naturam genitalium virilem mihi certissime probare videntur.

Si genitalia modo descripta cum ceteris, quae cultro anatomico a nobis disquisita pauloque ante descripta sunt, quantum fieri potest, comparaveris, magnam similitudinem negare non poteris. Equidem ex analogia genitalia interna quoque ad certum gradum inter se convenire, concluserim, nam ex teste atrophico sinistro vix vas deferens normale constructum, sed potius funiculus ex tela cellulosa contextus oriri potest, et ubi vas deferens deest, vix vesicula seminalis normalis formatur, sed potius corpus quoddam inter uterum et vesiculas seminales intermedium. Ceteroquin negare nolumus, individui modo descripti naturam et indolem in universum propius ad characterem muliebrem quam virilem accedere.

Tertium exemplum a me observatum neonatum infantem amplectitur, corporis debilis et parvi. (Fig. VI, VII.) Partium genitalium externarum

inspectio haec docet: Ex genitalium forma sexus infantis definiri vix potest, genitalia scilicet ex corpore peniformi prominente et ex toro circulari vel potius ovali penem ambiente constant. Corpus peniforme, octo lineas longum et quinque lineas crassum, praeputio, quamvis ut videtur angusto, instructum; corona non distinguitur, apertura autem adest, quae specillum immissum ad novem lineas recipit, usque ad vesicam urinariam non ducit. Torus ille ovalis et rugosus penis radicem ambit, ita tamen ut inter penem et torum sulcus remaneat speciesque scroti bifidi cum pene normali exoriatur, quae eo adhuc confirmari videtur, quod vaginae introitus nullibi conspici potest. Ani orificii clausi locus fossula indicatur.

Genitalia interna hac ratione se habent: *Ovaria* naturae convenienter constructa et disposita sunt, uterus tamen et tubae vario modo a norma recedunt. *Uterus* parvus subrotundus, solidus sine cavitate, toto collo caret, nam inferiora versus in telam cellulosam amorpham abit; ab ejus lateribus superioribus *tubae* vel uteri cornua exeunt, mox tamen in corpus globosum, crassis parietibus cavum parvum cingens, septem lineas longum, quatuor altum et tres crassum, intumescunt, quo facto in tubam tortuosam, amplam, fimbriis instructam transeunt. Illius globosi corporis cavum

et tubae lumen immediate cohaerent. Uterus ipse sex lineas altus, quinque latus et tres crassus invenitur. Illa tubarum intumescentia globiformis num uteri cornu rudimentum sit nec ne, nescio, attamen me offendit, quod etiam in exemplari primo loco a me descripto intumescentia similis in vasis deferentis rudimento prope uterum invenerim. Disquisitio anatomica etiam *corpus* illud *peniforme*, quod commemoravimus, non ex corporibus cavernosis, sed ex tela cellulosa, canali coeco usque ad symphysin ossium pubis penetrante instructa, constare docet. Quae tela cellulosa cum funiculo infra symphysin ossium pubis ad uteri corpus tendente ibique cum intestini recti sacco coeco cohaeret.

Vitium hoc in infante obveniens sine dubio impedita partium evolutione constat, praecipue quod ad uterum, ejus collum, vaginam et intestinum rectum pertinet. Harum enim partium formatio aut eo tempore cohibita est, quo sinus urogenitalis nondum apertus fuit, quod mihi credibile videtur, aut sinus jam apertus iterum coalitus est, quod tamen veritatis speciem non habet, quia omnes telae hic jacentes nondum efformatae sed indefinitae sunt telaque adeo conjunctiva hunc locum tenens maximam nucleolorum copiam, paucas vero fibras sub microscopio exhibet. Quam ob causam neque clitoridis corpus cavernosum extricatum est,

sed ejusdem loco tela conjunctiva amorpha invenitur.

Brevissimis denique verbis de Maria Rosina Göttlich, vel, ut nunc nominatur, *Gottlieb Göttlich*, referam. Cum enim per omnes Germaniae, Britanniae, Galliae etc. regiones vagatus, Göttlich ubique genitalia sua viris doctis ostenderit pluresque ejus descriptiones vulgatae sint, obiter hic de eo agere sufficiet. — Genitalia externa virilia erant et ex scroto bifido testes continente et pene hypospadiaeo constabant. Cum Göttlich in latere dextro hernia scrotali, in sinistro hydrocele laboraret, in nosocomio academiae Dresdensis chirurgico anno 1834 auxilium petiit et accepit. Ejus hernia reposita bracherio retinebatur; hydrocele, quoniam Göttlich adhuc pro muliere habebatur, tumor cysticus labii majoris aestimatus et ad exstirpationem destinatus est. Quam veio obstupuimus, clarissimo Prof. Pechio operanti assistentes, ex labio inciso magnam aquae copiam prorumpentem et in sacco aperto, i. e. in tunicae vaginalis testis propriae cavo, verum testem cum epididymide et funiculo spermatico videntes. Genitalibus deinde accuratius inspectis et disquisitis facile rei naturam intelleximus. Fig. IX. partium genitalium Göttlichii rationem ante operationem factam repraesentat. Habitus virilis ex musculis bene expressis facile

agnoscitur. Post plures annos Göttlichium Dresdam reducem vidi ejusque penem, antea exiguum, nunc auctum et sinum uro-genitalem in spuriam vaginam amplificatum inveni. Coitum se utroque modo exercere Göttlichius obtinet.

Ut rerum a nobis expositarum summam colligamus et quae nostra sit de hermaphroditismo sententia paucis complectamur, in fine haecce addimus.

Hermaphroditismus vario modo in animantibus conspicuus non est pro portento vel pro re miraculosa naturam plane excedente habendus, sed ita potius dijudicandus, ut ex materiae sexui constituendo destinatae fatis (causae enim hermaphroditismi fere ignotae), formas e lege quidem compositas aut minuentibus (Classis I—II.) aut disjicientibus (Classis III.) aut luxuriose augentibus (Classis IV.) oriundus existimetur. Partim enim ex evolutione in stadio aliquo impedita, sive ex unitate principali nullo subsequenti discrimine soluta, partim ex laterum varietate, partim denique e formationis luxuria quadam progreditur forma androgyna. Itaque et hermaphroditorum quam egimus causa probat, singulis rebus plenam lucem tum demum affundi, quum e totius, cui subditae sunt, organismi lege dijudicantur.

TABULAE EXPLICATIO.

Fig. I. — V. hermaphroditi p. 67 descripti genitalia, quae sub Nro. 1842 in museo asservantur anatomico Dresdensi, repraesentant.

Fig. I. Facies anterior,

a) glans penis,

b) sulcus in glandis superficie inferiore,

c) praeputium,

d) ostium limbosum vagiuae et scroti sutura,

ee) labia scrotalia testes continentia,

f) ani orificium.

Fig. II. Facies lateralis.

a) glans penis,

a) mons Veneris,

b) pracputium,

cc) corpus cavernosum penis,

c) corpus cavernosum urethrae,

d) corpus uteriforme,

e) vagina,

fgh) uteri cornua,

i) vesica urinaria,

k) collum vesicae urinariae,

l) exitus vaginae et vesicae communis,

m) ureter,

n) symphysis ossium pubis.

Fig. III. Facies posterior,

a) ossa pelvis dissecta,

b) musculi obturatores interni,

c) musculus levator ani,

d) intestinum rectum,

f) vesica urinaria,

gg) ureteres,

h) corpus uteriforme,

i) ejus cornu dextrum, quod telae subserosae receptaculi urinarii ingressum, ibidem evanescit,

k) ejus cornu sinistrum,

l) quod demum in funiculum tenuem cellulosum transformatum usque ad funiculum spermaticum persequitur,

m) ejusdem cornu intumescentia globosa,

m) cornu medium,

n) funiculus spermaticus sinister canalem inguinalem penetrans,

o) vaginae superficies interna columnis rugarum instructa,

p) funiculus cellulosus, cujus indoles ignota.

Fig. IV. Testis ejusdem hermaphroditi sinister,

a) testis lobi,

b) ductulus seminiferus extricatus,

c) tunicae vaginales testis inter se coalitae.

d) funiculus spermaticus.

Fig. V. rationem, quae inter vaginam et urethrae partem vesicalem est, ante oculos ponit.

aa) vagina,

b) urethra,

c) urethrae ostium in vaginae pariete superiore.

Fig. VI. — VII. Delineationes partium genitalium infantis p. 76. descripti et sub Nro. 1466 in museo anatomico Dresdensi asservati.

Fig. VI. Earum partium facies anterior,

a) corpus peniforme,

bb) torus idem cingens et vulvae formam mentiens,

c) uteri corpus,

dd) tubarum intumescentiae globosae,

ee) tubae fimbriatae,

ff) ovaria,

g) intestinum rectum sacco coeco clausum.

Fig. VII. Eaedem partes ex latere delineatae,

a) corpus peniforme,

b) uterus,

cc) tubarum intumescentiae globiformes,

dd) tubae fimbriatae,

ee) ovaria,

f) symphysis ossium pubis,

g) tela cellulosa amorpha inter genitalia externa et interna atque intestinum rectum interpositum.

Fig. VIII. Genitalia externa hermaphroditi p. 73. descripti,

a) glans penis,

b) praeputium,

c) raphe,

d) ostium vaginae,

e) labium scrotale dextrum cum teste perspicuo,

f) labium scrotale sinistrum, in cujus superiore parte prope annulum inguinalem externum corpus testi simile deprehenditur.

Fig. IX. Genitalia hermaphroditi Gottlieb Göttlich hernia scrotali et hydrocele affecta,

a) penis exiguus,

b) hydrocele labii scrotalis sinistri,

c) hernia ad labium scrotale dextrum demissa.

Annotatio. Eaedem partes post hydrocelem sanatam herniamque repositam delineatae in ephemeridibus „The Lancet" Vol. II. London, Juli, 12th 1835. atque in Excell. ab Ammonis opere jam laudato Tab. XX. fig. 1. inveniuntur.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Pag. 12. *Heinrich*, *C. F.*, commentatio academica, qua hermaphroditorum, artis antiquae illustrium, origines et causae explicantur. Kilon. 1805. 4. Hamburgi. 1805. 4.

Bertrand. — Gazette méd. 1844. No. 33.

Pag. 17. lin. 2. lege utraque pro utroque.

- 22. - 15. , del.

- 39. - 9. lege turgescebant pro turgescebant.

Fig. I.
½ Größe.

Fig. IV.

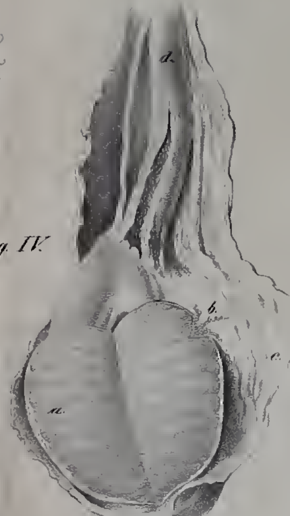

Fig. V.

Fig. II.
½ Gr.

Fig. VI.

Fig. III.
½ Gr.

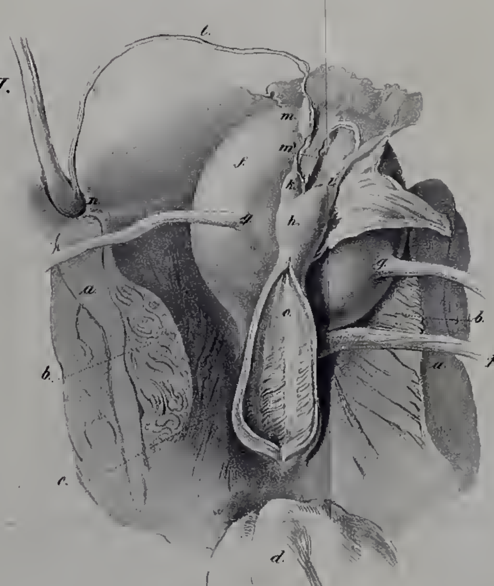

Fig. VII.

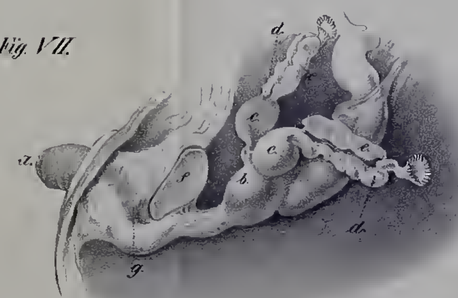

Fig. VIII.
⅔ Gr.

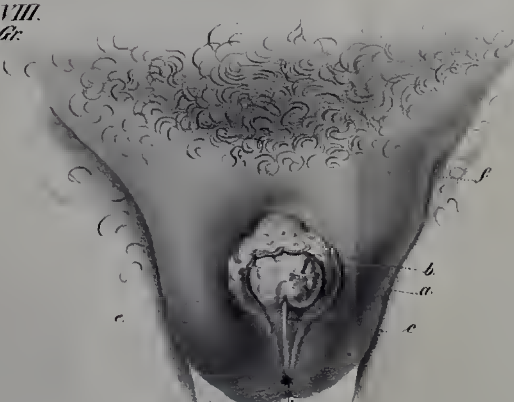
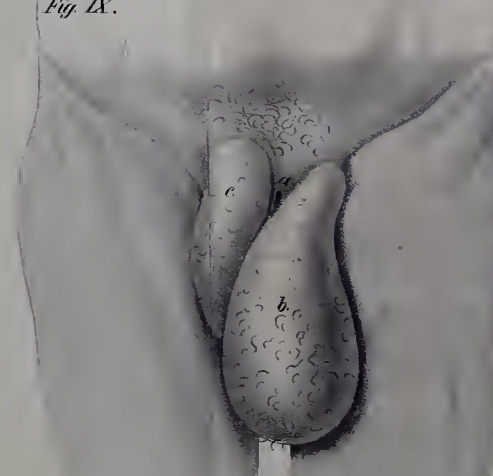

Fig. IX.

M. Krantz ad nat. del. Dresden 1845.

Druck v. Adler u. Dietze Drsd.

Lith. v. J.E. Assmann.